

Návrh riešenia interiéru a exteriéru Detského domova Zlín – Lazy V.

Eva Blšáková

Bakalárska práca
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav prostorového a produktového designu
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Eva BLŠÁKOVÁ**
Osobní číslo: **K09091**
Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design – Prostorová tvorba**

Téma práce: **Řešení interiéru a exteriéru dětského domova**

Zásady pro vypracování:

1. Teoretická část práce:

- a) rešerše a analýza dané problematiky
- b) východiska vedoucí k návrhu praktické části práce
- c) průvodní zpráva popisující řešení praktické části práce

Forma odevzdání:

min. 20 normostran + obrazová příloha

2x A4 pevná vazba dle standardu UTB

2. Praktická část práce:

- a) kresebné koncepční návrhy
- b) propracování vybraného návrhu
- c) koncepce barevnosti, materiálového řešení a osvětlení
- d) technická a konstrukční dokumentace
- e) reprezentativní model

Forma odevzdání:

2xA3 paré, plakát 700/1000mm

Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK.

Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi,

250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách.

V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do Portálu UTB,

**obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině i v angličtině,
rok obhajoby, osobní mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii
v tiskovém rozlišení**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/umělecké dílo**

Seznam odborné literatury:

1) Neufert, Ernst. Navrhování staveb. Consultinvest international, 2000.
ISBN 80-191486-6-6

2) Lou, Michel. Light: The Shape of Space. Designing with Space and Light.
John Wiley and Sons, 1995. ISBN 0471286184

3) László, Moholy-Nagy. Od materiálu k architektuře: Triáda. Praha, 2002.
ISBN 80-86138-29-1

4) Moran, Nick. Světelný design: pro divadlo, koncerty, výstavy a živé akce.
nakl. [Praha]: Institut umění - Divadelní ústav ve spolupráci s Institutem
světelného designu, 2010. ISBN 978-80-7008-246-1

5) Tony, Morgan. Visual merchandising. Lawrence King, 2008. ISBN 978-1856695398

6) Časopisy:

Era. Era group, spol. s.r.o. ISSN 1213-6212

Detail. ISSN 1614-4600

El Croquis. ISSN 0212-5633

Architekt. Architekt OA s.r.o. ISSN 0862-7010

H.O.M.i.E.: design - architektura - cestování. Praha: aheadmedia, 2008.
ISSN 1802-758X

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. arch. Michael Klang, CSc.

Ústav prostorového a produktového designu

Datum zadání bakalářské práce:

15. února 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

18. května 2012

Ve Zlíně dne 8. března 2012

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.

děkanka

MgA. Petr Stanický, MFA

ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně .....
16.3.2011

ANA OLŠÁKOVÁ
KL. OLŠÁKOVÁ
.....
Jméno, příjmení, podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

V mojej bakalárskej práci sa zaoberám riešením interiérového a exteriérového priestoru budovy detského domova v Zlíne na Lazoch. V novo zrekonštruovanom komplexe areálu detského domova s materskou, základnou a praktickou školou sa má revitalizovať v exteriéri terén svahovitého charakteru a vzniknúť tu má „záhrada snov“ prechádzajúca do interiérových priestorov, kde je úloha jasná – zútulniť chodby, vytvoriť výstavný systém.

Teoretická časť práce analyzuje danú problematiku, popisuje východiská vedúce k návrhu praktickej časti práce. Praktická časť popisuje vlastný dispozičný a architektonický návrh riešenia, jeho funkcie, projektové dokumentácie a priestorové zobrazenia navrhovaných častí.

Kľúčové slová: deti, škola, domov, mentálny handicap, integrácia, socializácia, podpora, vnímavosť, hravosť, farebnosť, interiér, chodba, vystavovanie, exteriér, záhrada, terén, pneumatiky, letné kino, trampolína,...

ABSTRACT

In my bachelor thesis I deal with the exterior and interior design solution for the children's home in Zlin – Lazy V. The premises are newly reconstructed and include kindergarten, primary school and secondary school for mentally handicapped children. In the exterior, there is an hilly terrain which should be revitalized and so a "dream garden" should be created. This should also affect the area inside - make hallways cozier and also create some space for exhibitions. In the theoretical part there is the analysis of the current situation carried out as well as the motifs and basis of the proposed design solution in the practical part. The dispositions and architectural design, its functions, project documentation and three-dimensional structure draft of above mentioned facilities are all focused on in the practical part.

Keywords: children, school, home, mental handicap, integration, socialization, support, empathy, playfulness, colorfulness, interior, hallway, exhibitions, exterior, garden, terrain, tyres, open-air cinema, trampoline

Prehlasujem, že odovzdaná verzia bakalárskej práce a verzia elektronická nahraná do IS/STAG sú totožné.

Moja vďaka patrí v prvom rade vedúcemu tejto práce, Ing. arch. Michaelovi Klangovi Csc. za jeho cenné pripomienky a nadhľad, trpezlivosť a správne usmerňovanie. Ďakujem tiež svojim kolegom, ktorí ma povzbudzovali pri písaní práce a zároveň mi boli odbornou inšpiráciou. Poďakovať by som chcela aj svojej rodine a svojim priateľom, ktorí mi počas písania tejto práce poskytli spätné kritické úvahy a zároveň boli úžasnou oporou.

Ďakujem!

Človek sa učí celý život... Čím viac človek vie, čím viac si toho zažil, čím viac nadobudol zmyslových a rozumových skúseností, tým lepšia a kvalitnejšia sa u neho vyskytuje schopnosť komparácie pri uvažovaní o danej problematike.

„Vízia bez práce je sen, práca bez vízie je drina, ale práca s víziou môže zmeniť svet.“

Black Elk (Black Elk Speaks)

„Nové myšlienky sú nie len výsledkom úmornej práce, ale taktiež náhody a hry.“

Edward de Bono

„Čo je krásne, nelíši sa od toho, čo je účelné, nech si o tom nevedomci myslia, čo chcú.“

A. Rodin

KEĎ

*obklopený bezhlavosťou sám pokojne sa týčiš
napriek obvineniam, že ty bezhlavosť šíriš,
keď, podozrievaný, pevne svojej viere strániš
a z bezprávnosti svojich sokov obviniť sa brániš,
keď vyčkat' vieš, ba čo viac – čakať celé doby,
súc klamaný, do lži nepoklesneš,
keď, sám nenávidený, si prostý všetkej zloby
a slová cnosti nadarmo neberieš,
keď dokážeš snívať a nepodľahnúť sneniu,
keď hlbavý si, a predsa dobre žiješ,
keď proti triumfu a poníženiu
rovnako nepriedyšne sa kryješ,
keď nezúfaš, hoci pravdivé tvoje slová
pošliapané ničomníkmi váľajú sa v slote,
keď rúca sa tvoj dom a ty zas a znova
ako otrok ho staviaš neúnavne, v pote,
keď porátať si schopný cenu svojich ziskov
a na jedinký hod potom všetko risknúť,
opäť po prehre nájsť nové východisko
a nad stratami ani náznakom nevzdychnúť,
keď prinútiť vieš svoje srdce aj činy,
aby verne s tebou stále ostávali,
hoci tep a pohyb uniká ti živý
a len tvoja vôľa káže: „Bud' vytrvalý!“
Keď nehu znesieš nesmiernu i tvrdosť,
Keď svoj si, aj keď druhom mnohých si sa stal,
keď, zbrataný s veľkým davom, uchováš si hrdosť
a nespýšnieš, hoci hovoril s tebou kráľ,
keď povedať môžeš o sekunde každej,
že vskutku len tebe slúži už,
potom pánom, víťazom si na zemi šírej,
a ešte viac: potom skutočný si muž!*

RUDYARD KIPLING

OBSAH

ÚVOD	14
1 PRINCÍPY VEDÚCE K NAVRHOVANIU, PODVEDOMÉ ASOCIÁCIE, MYŠLIENKOVÉ POCHODY	15
2 DIAGNÓZA „MENTÁLNE POSTIHNUTIE“	17
2.1 AKÍ SÚ?/ ČO BY MAL KAŽDÝ VEDIETĚ	17
2.1.1 Prejavy.....	18
2.2 POPIS OSOBNOSTI	19
3 INTEGRÁCIA	20
3.1 VÝCHODISKÁ PRE INTEGRÁCIU POSTIHNUTÝCH DETÍ	20
3.2 VÝHODY INTEGRÁCIE.....	21
3.3 POSLANIE INTEGROVANEJ ŠKOLY	21
3.3.1 Výchovné ciele.....	22
3.3.2 Metódy a formy práce	23
3.3.3 Materiálno – technické a priestorové zabezpečenie.....	23
4 MOTIVÁCIA	25
5 TVORIVOSŤ	26
5.1 ROZVOJ TVORIVOSTI PROSTREDNÍCTVOM HIER	26
5.2 ÚLOHA KRESBY V DIAGNOSTIKE.....	27
5.3 STAVANIE.....	28
6 FENG-SHUI	29
6.1 ŽIVOTNÁ ENERGIA „ČCHI“	29
6.1.1 Deväť oblastí života v pakua.....	30
7 HISTÓRIA INŠTITÚCIE	31
8 CHARAKTERISTIKA INŠTITÚCIE	32
8.1 AKTUÁLNA ANALÝZA PROSTREDIA	32
8.1.1 Obrázkový rozvrh činností - piktogramy	36
8.1.2 Výsledky analýz, návrhy konceptu	38
8.1.3 Harmonický vzťah s prírodou	39
8.1.4 Stavebné prvky rekreačnej záhrady	40
8.1.5 Riešenie svahu záhrady	41
8.2 NAVRHOVANÁ KONCEPCIA RIEŠENIA EXTERIÉRU	47
8.2.1 Letné kino.....	49
8.2.2 Amfiteáter	52
8.2.3 Kŕmitká	55
8.2.4 Hniezdo	56
8.3 NAVRHOVANÁ KONCEPCIA RIEŠENIA INTERIÉRU	57
8.3.1 Aktuálna analýza.....	57
8.3.2 Vzdelávanie detí s mentálnymi poruchami a autizmom za pomoci tabletu iPad.....	61
8.3.3 Aj obrazy môžu liečiť	62
8.3.4 Zrkadlá	63
8.3.5 Dúhové kryštály vnášajú radosť do príbytku	64

8.3.6 Farby a ich pôsobenie.....	65
ZÁVER	68
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	69
ZOZNAM OBRÁZKOV	71
ZOZNAM PRÍLOH.....	73

ÚVOD

Zlín.

V letech 1949–1989 Gottwaldov.

Mesto na východe Moravy.

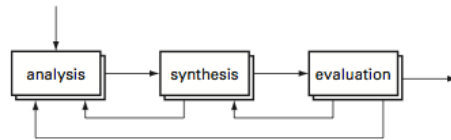
Leží v údolí rieky Dřevnice na rozhraní Hostýnských a Vizovických vrchov. Je centrom Zlínskeho kraja a v roku 2011 malo 76 tisíc obyvateľov. Medzi nimi sú aj mentálne handicapovaní ľudia. Títo ľudia by nemali zostávať v izolácii. Brzdilo by to ich osobný posun vpred.

Pri ich sociálnej integrácii jednu z najdôležitejších úloh hrá voľný čas a to, akým spôsobom a v akom prostredí je prežívaný. Voľný čas ako jediné prirodzené prepojenie svetov ľudí s oneskoreným duševným vývinom a verejnosti.

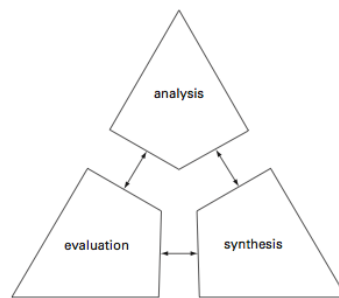
Témou mojej bakalárskej práce je riešenie interiéru a exteriéru Detského domova pre mentálne postihnuté deti v Zlíne – Lazy V. Navrhované zadanie prišlo priamo na požiadavku vedenia inštitúcie domova a v blízkej budúcnosti by sa malo aj realizovať. Projekt je ale obmedzovaný finančným rozpočtom, čo môže vplývať na jednej strane jako negatívny obmedzujúci aspekt, no na strane druhej je to veľká výzva pre navrhovaný design.

V teoretickej časti približuje svet človeka s mentálnym znevýhodnením, pretože len s ohľadom na jeho životný kontext môžeme diskutovať o prostredí, v ktorom bude tráviť nielen svoj voľný čas. V praktickej opisujem koncepciu navrhovaného riešenia a prikladám potrebnú koncepčnú a výkresovú dokumentáciu.

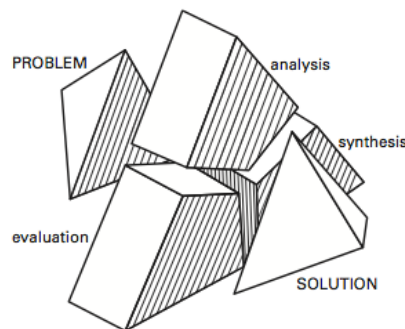
1 PRINCÍPY VEDÚCE K NAVRHOVANIU, PODVEDOMÉ ASOCIÁCIE, MYŠLIENKOVÉ POCHODY

Figure 3.3
A generalised map of the design process

Figure 3.4
A more honest graphical representation of the design process

Figure 3.7
The design process seen as a negotiation between problem and solution through the three activities of analysis, synthesis and evaluation

Obr. 1 Proces vzniku designu

Na stáži v Holandsku som sa naučila jednu podstatnú vec dôležitú pri navrhovaní, a to je proces, akým design vzniká. Častokrát je tento proces dôležitejší a mnohokrát zaujímavejší, ako výsledok samotný. Tento proces zahŕňa tri etapy: analýza, syntéza a následné vyhodnotenie. Tieto sú podmienené vznikom problému, na ktorý sa týmito tromi prostriedkami hľadá riešenie daného problému, a ten predstavuje výsledný design.

in/ex teriér, záhrada snov, areál plný hier a dobrodružstiev, ihrisko, terasy v teréne, visuté záhrady, práca s terénom, odstupňovať svahovitý terén, hravé, výchovné, hry, deti,

farby, zábava, voľný čas, v priestore záhrady plno „stanovišť“ s rôznymi aktivitami, maximálne využitie, čo najmenšie investície, vymedzovať, nie obmedzovať, primeranosť a úmernosť – dôležité kategórie konceptu, kombinovať prísne priame kolmé línie s jemnými oblými organickými tvarmi, hravosť-pestrosť-farebnosť --- kvety, rastliny, výsadba, pauza v designe prehlbuje plasticitu, land art (v preklade zemné umenie čiže umenie krajiny, rôzne zásahy v prírode alebo na prácu s neobvyklým materiálom v prírode)

Tak, ako si v byte postupne zariaďujeme interiér rôznymi doplnkami, podobne si môžeme „zobytniť“ viac a viac exteriér, záhradu predmetmi, ktorými sa záhrada stáva postupne originálnym dielom – odrazom našich záľub a vkusu.

2 DIAGNÓZA „MENTÁLNE POSTIHNUTIE“

V odbornej literatúre nájdeme takmer vždy kapitolu o špecifikách ľudí s mentálnym postihnutím. Aj keď sa mnoho autorov zhoduje, že je potrebné hľadať silné stránky človeka s mentálnym postihnutím, stretávame sa v týchto kapitolách naopak s popisom nedostatkov.

Zvyčajne sa môžeme dočítať o zvýšenej závislosti na rodčoch, Infantilnosti (detinskosti) osobnosti, sklону k úzkosti, sugestibilite (vnímavosť pre sugesciu - podmanivé pôsobenie, ovplyvňovanie myslenia, predstáv), rigidite (nepružnosť, nehybnosť, neprispôsobivosť) správania, zvýšenej potrebe bezpečia, pomalosti, pasivity a pod.

Tradičným omylom je napríklad prirovnávanie osoby s mentálnym postihnutím k vývinovo mladšej osobe - „k mladšiemu dieťaťu“, ako sa neraz deje nie len v laickej verejnosti. K tomuto omylu často prispieva chybná interpretácia správy s psychologického vyšetrenia, v ktorej je uvádzaný tzv. „mentálny vek“.

I keď intelektové schopnosti zodpovedajú norme pre mladšie vývinové obdobie, možno z tohto faktu vyvodzovať, že sa osoba bude správať ako vývinovo mladšia.

Pre vývoj osoby s mentálnym postihnutím môže byť charakteristická disproporcija medzi zrelosťou rozumovou, sociálnou, emocionálnou a biologickou. Dôležité je upozorniť, že mentálne postihnutie nie je len prosté oneskorenie duševného vývoja, ale ide pri ňom o štrukturálne vývojové zmeny.

Nejde len o zmeny kvantitatívne, ale kvalitatívne.

---

www.zpmpvsr.sk, www.nrozp.sk

2.1 Akí sú?/ Čo by mal každý vedieť

Ľudia s mentálnym postihnutím patria k skupine občanov, ktorí vzhľadom na svoje postihnutie potrebujú pomoc a stálu podporu pre rozvoj svojich zručností a schopností. Majú ťažkosti s komunikáciou, rozhodovaním sa, riešením problémov, zvládaním konfliktov, asertívnym správaním, prijatím sociálnych rolí náležiacich veku a ich adekvátnym zvládaním, preto je potrebné trénovať ich komunikačné a sociálne zručnosti,

sebapresadzovanie, samoobslužné návyky, uplatňovanie svojich práv a sebareguláciu, čo vedie k osamostatňovaniu, sebarealizácii, a nezávislému životu.

Tieto dôležité zručnosti bežne človek získava práve interakciou v prostredí svojich rovesníkov, kontaktom s reálnym sociálnym prostredím a riešením problémových situácií, ktoré vznikajú v otvorenom nechránenom prostredí.

Študujúc definície mentálneho postihnutia, ktoré hovoria o znížení inteligencie rozličného stupňa v dôsledku organického poškodenia mozgu, prideme na to, že beztak stále nevieme povedať, akí vlastne ľudia s mentálnym postihnutím sú.

Ak spoznáme týchto ľudí bližšie, dozvedáme sa, že sú to výnimočné bytosti plné potenciálu, citov, emócií, sú nám priateľmi, partnermi a v našej spoločnosti plnohodnotnými členmi. Každý z nich je iný. Rovnako ako je to aj u ľudí bez akéhokoľvek postihnutia. Mentálne postihnutie je trvalý, no nie nemenný stav.

Vo všeobecnosti však môžeme povedať, že ľudia s mentálnym postihnutím túžia rovnako ako ostatní členovia spoločnosti po rešpekte, uznaní, po sebarealizácii, chcú mať zaujímavú prácu, ktorá ich baví, chcú sa vzdelávať, mať partnera a mnoho priateľov, bývať so svojimi blízkymi, tráviť voľný čas podľa svojich predstáv, jednoducho „žiť taký celkom normálny život“.

---

www.zpmpvsr.sk, www.nrozp.sk

1.1.1 Prejavy

Mentálna retardácia sa klinicky prejavuje podľa I. Švarcovej (2000) nasledovne:

- spomalenou chápacosťou a jednoduchosťou úsudkov
- zníženou schopnosťou až neschopnosťou komparácie (prirovnania) a vyvodzovaní logických úsudkov
- zbytnou mechanickou a najmä logickou pamäťou
- zníženou pozornosťou
- nedostatočnou slovnou zásobou a spomaleným vyjadrovaním
- poruchami vizuomotoriky a pohybovej koordinácie
- impulzívnosťou, hyperaktivitou alebo celkovou spomalenosťou správania
- citovou vzrušivosťou

- sugestibilitou a rigiditou správania (nepružné správanie)
- nedostatkom v osobnej identifikácii a vo vývoji „ja“
- oneskoreným psychosexuálnym vývojom
- nerovnováhou aspirácií a výkonov
- zvýšenou potrebou uspokojenia a bezpečia

2.2 Popis osobnosti

Východisko k popisu osobnosti človeka s mentálnym postihnutím nachádzame najmä v kvalitnom popise jeho kognitívnych (poznávacích) funkcií. Práve postihnutie kognitívnych funkcií je primárnym špecifikom mentálneho postihnutia. Veľmi často sa posudzovanie kognitívnych funkcií „odbije“ jednoduchým zistením úrovne IQ. Samotné číslo nám nedokáže zodpovedať na otázky, aká je kvalita vnímania osoby s mentálnym postihnutím, akú dobu dokáže udržať pozornosť, aká je jeho vizuálno-motorická koordinácia, pamäť, akým spôsobom sa bude najlepšie učiť, aké potrebuje kompenzačné pomôcky, či v čom podporu. Práve tieto otázky sú kľúčové ako pre úspešné začlenenie človeka s mentálnym postihnutím do spoločnosti, tak pre porozumenie štruktúry jeho osobnosti.

---

www.zpmpvsr.sk, www.nrozp.sk

Najprirodzenejším prostredím pre život a výchovu dieťaťa s mentálnou retardáciou je jeho rodina. Žiadne iné prostredie nie je schopné poskytnúť rovnaký pocit bezpečia, istoty, emocionálnu podporu, ani rovnaké alebo dostatočné množstvo podnetov na jeho rozvoj.

Skutočnosť, že sa narodilo postihnuté dieťa, zastihne väčšinou oboch rodičov nečakane. Nechápu, čo sa s ich dieťaťom stalo, nevedia, ako s takýmto dieťaťom zaobchádzať a ako s ním jednať. Narodenie mentálne postihnutého dieťaťa je považované za veľmi traumatizujúcu skutočnosť. Niektorí autori narodenie mentálne postihnutého považujú za jedno z psychicky najbolestivejších udalostí, ktorá sa môže človeku prihodiť.

3 INTEGRÁCIA

Termín *integrácia* (podľa slovníka cudzích slov) označuje zjednotenie, zcelenie, spojenie, začleňovanie.

J. Jesenský (1994) definuje integráciu postihnutých ako stav spolužitia postihnutých a intaktných, kedy žijú jeden pre druhého. Je to situácia, pri ktorej sa samotný postihnutý nepovažuje za odlišnú súčasť spoločnosti a kedy ani intaktná spoločnosť nepocití uje postihnutého ako zvláštnu súčasť, tzv. že sa totálne (úplne) naplnila vzájomná sociálna adaptabilita (prispôsobenie) a úplne ustúpila defektivita.

Pre integráciu je podľa citovaného autora charakteristické:

- že nie je závislá od odstraniteľnosti defektu
- že má dynamický character
- že sa spravidla dosiahne iba za špeciálnych rehabilitačných, výchovno-vzdelávacích podmienok
- že predpokladá vysoký stupeň schopností sebarehabilitácie, sebvýchovy a sebarealizácie
- spravidla závisí aj od úpravy materiálno-technických podmienok existencie postihnutého človeka
- že jej úroveň možno odstupňovať

3.1 Východiská pre integráciu postihnutých detí

Sú to:

- etické
- humánne
- obmedziť na minimum, čo sa týka zasahovania do prirodzeného prostredia dieťaťa a zabezpečiť mu výchovu a vzdelanie v mieste bydliska
- poskytovať služby – poradenskú, diagnostickú, psychologickú
- dostatočne pripraviť a pozitívne stimulovať okolie, či už školské, alebo spoločenské, aby akceptovalo postihnuté dieťa. Pri integrácii postihnutých detí treba vychádzať z osobnosti postihnutého dieťaťa, ktorá je poznačená najviac po stránke psychickej.

Špecifikum integrácie spočíva v tom, že postihnuté dieťa môže poznačiť postihnutie nie len postránke negatívnej, ale aj pozitívnej. Postihnuté dieťa chce svoj handicap kompenzovať, a často dokáže vynaložiť nadpriemerný výkon.

Negatívne, abnormálny vývin môže narušiť najvšeobecnejšie zásady normálneho vývinu a spomaliť jeho tempo.

Pri integrácii ide o potrebu:

- Bezpečia
- Sebaúcty
- Lásky
- Seberealizácie, poznávania a estetických zážitkov.

3.2 Výhody integrácie

- nadviazanie citových väzieb
- rozvoj osobnosti mentálne postihnutého dieťaťa, možnosť väčšej seberealizácie
- učenie sa od zdravých detí
- lepšia adaptácia v živote
- postihnutý zažije pocit úspechu
- zmena v denných rituáloch mentálne postihnutého dieťaťa, neobmedzený rozvrh času
- pomoc i zdravým deťom, ich nabádanie k ústretovosti

Multimediálne centrum OADK - Dolný Kubín

3.3 Poslanie integrovanej školy

Prioritnými cieľmi a poslaním integrovanej školy sú napríklad:

- vytvárať priaznivú sociomorálnu atmosféru ako predpoklad pozitívnej stimulácie rozvoja komunikatívnych schopností dieťaťa
- zabezpečovať u detí so špeciálno-pedagogickými potrebami individuálny prístup podľa individuálnych vzdelávacích plánov

- preferovať prístup orientovaný na postih dieťaťa a humanizáciu v jeho výchove a vzdelávaní
- nielen akceptovať základné práva detí, ale aj rozvíjať v nich zmysel pre plnenie na nich kladených požiadaviek a tak vytvárať základy pre ich zodpovednosť

Všeobecným poslaním školy je, že umožní každému jednotlivcovi v sociálnom spoločenstve život podľa jeho potrieb a schopností. Aby sa toto poslanie naplnilo, je potrebné splniť tieto úlohy:

- zabezpečiť dobrý a bezpečný pocit dieťaťa v kolektíve
- rozšíriť jeho kognitívne, komunikatívne, sociálne, psychomotorické, tvorivo-kreatívne a emocionálne schopnosti
- rešpektovať aktuálnu vývinovú úroveň dieťaťa
- využívať štandardizované a neštandardizované pomôcky
- vytvárať vhodnú prosocionálnu klímu s ohľadom na osobitosti každého dieťaťa

Na úrovni všeobecných cieľov sa nemajú robiť žiadne rozdiely medzi postihnutými a nepostihnutými deťmi. Odborný postup sa musí prispôbiť úrovni skutočných schopností každého jednotlivého dieťaťa, aby sa dosiahol maximálny rozvoj jeho osobnosti.

3.3.1 Výchovné ciele

Výchovnými cieľmi v škole sú:

- deti sa budú spolu s ostatnými deťmi hrať spoločenské, kartové a stolové hry, pri ktorých budú rozlišovať a spoznávať tvary, farby a zlepšovať si pamäť
- pracovať s plastelínou, formovať ju, čím si zlepšia kordináciu rúk, precvičia si prsty a týmto spôsobom sa budú pripravovať na rôzne bežné úkony
- naučia sa spievať rôzne a obľúbené piesne, ktorými si môžu zlepšiť slovnú zásobu a rozvinúť reč
- budú počúvať hudbu a podľa nej sa rytmicky pohybovať
- cvičiť, aby si zlepšovali pohyblivosť a predchádzali zakryveniu chrbtice a dbali na správne držanie tela
- vytvárať výrobky s použitím rôznych tvorivých amteriálov

- spoznávať okolie
- dosiahnuť čo najväčšiu samostatnosť, v oblasti zabezpečovania si základných životných a hygienických potrieb
- zamerať sa na vytváranie kolektívnych schopností a dosiahnuť ich rozvinutie
- učiť sa vnímať jeden druhého, spoznať jeho potreby a uprednostniť schopnosti
- nájsť spoločné črty a navzájom sa akceptovať

3.3.2 Metódy a formy práce

Odpočinková činnosť:

použiť relaxčnú techniku s využitím ezoterickej hudby alebo pozerať rozprávky z videa

Tvorivá činnosť:

výtvarná technika

Kombinovaná technika spočívajúca napr. v odtlačaní pomalovaných rúk na papier, kde deti môžu dokresliť veci, tvary a rôzne predmety podľa vlastnej fantázie.

hrať sa s farebnou škvrnou a tak vytvárať rôzne nové tvary pomocou roztierania farieb na výkrese.

Záujmová činnosť:

Hrať spoločenské hry – pexeso, s cieľom hľadať a porovnávať tvary a obrázky. Nacvičovať rytmické pohyby pri hudbe.

Enviromentálna činnosť:

Zoznamovať sa s okolím, spoznávať kvety a rozpoznávať farby. Naučiť sa názvy zvierat žijúcich v blízkom okolí pri odpoľudňajších vychádzkach a hrách v záhrade.

3.3.3 Materiálno – technické a priestorové zabezpečenie

Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie:

Okrem vybavenia školy uvedeného v štátnom vzdelávacom programe je potrebné vytvárať:

- učebne (triedy) vybavené viacúčelovým nastaviteľným (rastúcim) nábytkom, s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania

- učebne pre jednotlivé vzdelávacie oblasti (predmety) vybavené špeciálnym nábytkom, prístrojmi, nástrojmi, pomôckami, technikou, materiálmi.
- Učebne pre informatickú výchovu vybavenú počítačmi s príslušným programovým vybavením a prídavnými zariadeniami
- Špeciálne učebne pre vyučovanie jednotlivých zložiek pracovného vyučovania vybavené vhodným náradím, prístrojmi a pomôckami
- Priestory pre telovýchovné aktivity s bezpečným povrchom, náradím a náčiním
- Priestory pre prípravné práce učiteľa, priestory pre uloženie pomôcok
- Knižnica pre žiakov a učiteľov
- Priestory pre záujmovú činnosť po vyučovaní (školský klub detí, záujmové krúžky a voľnočasové activity) vybavené pracovným a odpočinkovým nábytkom, priestormi pre učenie, s pomôckami pre relaxáciu

4 MOTIVÁCIA

Dôležité je stavať na záľubách dieťaťa. Postihnuté deti zvyčajne nemajú príliš vešký záujem o skúmanie okolia a aktívnu hru s hračkami. Preto je potrebné motivovať ich. Preto je potrebná znalosť záľub dieťaťa, čo mu robí radosť.

Značne dôležitá je schopnosť motivovať jedinca s mentálnym postihnutím k spolupráci.

Ak sa stane, že pochvala a motivácia k ďalšej činnosti nebude pre dieťa dostatočná, teda že dieťa na ne nebude reagovať, potom je potrebné pristúpiť ku konkrétnym odmenám. Typy odmien podľa Krejčířové (in: Svoboda, Krejčířová, Vágnerová 2001) sú nasledujúce:

- vecné (jedlo, obrázok, hračka)
- sociálne (pochvala, ocenenie)
- motivácia príjemnými telesnými pocitmi
- motivácia pohybovými „odmenami“ (hojdanie, točenie sa)
- motivácia dosiahnutím zaujímavých zmyslových zážitkov (taktilných, sluchových, vizuálnych a čuchových)
- motivácia prostredníctvom zmien v prostredí

5 TVORIVOSTĚ

Tvorivost' sa dá rozvíjať, rovnako ako človeka do istej miery vzdelávať a vychovávať. Je prirodzenou vlastnosťou všetkých mysliacich tvorov a je možné ju rozvíjať rôznymi činnosťami, ktoré vždy nemusia vyústiť v konkrétny produkt, ale môžu mať imaginatívnu povahu. Dá sa najlepšie „pestovať“ rozvíjaním všetkých stránok osobnosti, pretože nemôžeme presne vymedziť, ktorý kognitívny proces a do akej miery sa na tvorivosti podieľa, a nemôžeme úplne vynechať ani také psychické procesy jako je vôľa, intuícia, emócie, city a pod. Pomáha človeku úspešnejšie zvládať životné prekážky. Všeobecne sa predpokladá, že tvorivý človek to v živote bude mať jednoduchšie.

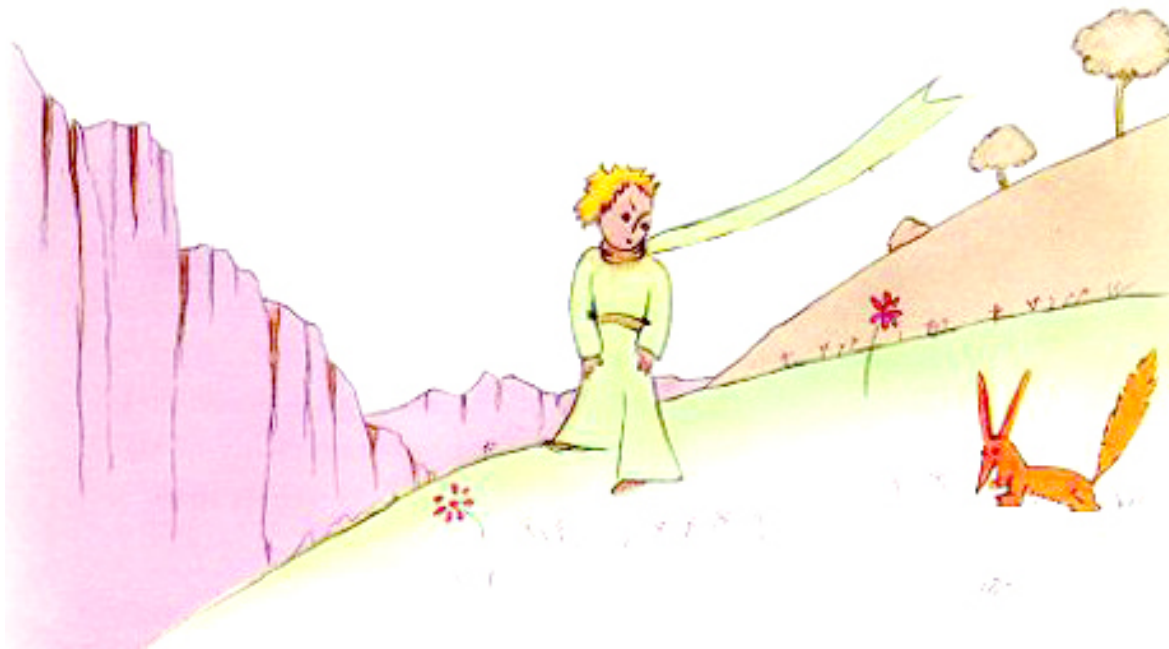
Tvorivost' je predpokladom pre vytváranie kultúrnych hodnôt, je základným pilierom zábavy a humoru, plnohodnotnej relaxácie a obnovy duševných síl.

5.1 Rozvoj tvorivosti prostredníctvom hier

Hra je výchovný prostriedok, ktorý hral významnú úlohu behom celého historického vývoja pedagogického myslenia, nachádza svoju obľubu aj u dnešných detí, a to nie len pre svoju ľubovôľu, ktorú účastníkom prináša.

Hra je zdrojom zábavy a poučenia, je prostriedkom osvojovania si sociálnych úloh, prostriedkom prežívania, hra je zmysluplnou činnosťou, stimuluje rôzne situácie, je prostriedkom k poznávaniu a sebapoznaniu, hra je mravnou výzvou, hra je sloboda aj poriadok, a tvorivost' je jedným z aspektov teórie hry.

Hra má totiž nie len funkciu motivačnú, ale umožňuje deťom vyniknúť, nájsť svoje miesto na slnku, poznať seba samého a kamarátov vo svojom okolí, a navyiac typ hier zameraných na rozvoj tvorivosti, môže sprostredkovať alternatívny pohľad na svet.

Obr. 2 Malý princ a liška

„Teraz ti dám na cestu svoje tajomstvo. Je celkom prosté: správne vidíme len srdcom. Čo je dôležité, je očami neviditeľné.“ „Čo je dôležité, je očami neviditeľné.“ opakoval po nej malý princ, aby si to zapamätal. „A pretože si sa svojej ruži tolko venoval, je tvoja ruža tak dôležitá. Ľudia zabudli na túto pravdu.“ povedala liška, „ale ty na ňu nesmieš zabudnúť. Zostávaš navždy zodpovedný za to, čo si k sebe pripútal. Si zodpovedný za svoju ružu...“

Antoine de Saint – Exupéry, Malý princ

5.2 Úloha kresby v diagnostike

Kresba je dôležitým diagnostickým prostriedkom dieťaťa. Poskytuje orientačný odhad celkovej vývojovej úrovne. Všeobecne sa dá povedať, že v kresbe sa odrážajú osobnostné charakteristiky dieťaťa, hlavne emocionálne ladenie, sebahodnotenie, postoje k druhým ľuďom.

5.3 Stavanie

Akonáhle sa deti začnú hrať s viac než jedným predmetom, skúšajú ich stavať na seba. najskôr ich baví vežu z kociek stavať a potom búrať. Spolu so zdokonalením jemnej motoriky sa zamerajú na menšie predmety, stavajú ešte vyššie veže, púšťajú sa do mostov a ďalších „stavieb“. K tomuto účelu slúžia najrôznejšie stavebnice.

Sarah Newman – Hry a činnosti pro vývoj dítěte s postižením

Vzhľadom na to by sa mohol repertoár detských hračiek v DD rozšíriť o novú kreatívnu magnetickú stavebnicu MAGFORMERS (ocenenie „Správna hračka“ za rok 2011) umožňuje zostavovať nekonečné množstvo trojrozmerných objektov len z niekoľko málo základných druhov dvojrozmerných plastových mnohoúhelníkov. MAGFORMERS je didaktická pomôcka určená k poznávaniu geometrických tvarov v ploche i v priestore, k učeniu farieb a k rozvíjaniu jemnej motoriky, podporuje priestorovú imagináciu a podnecuje tvorivosť i matematické myslenie, jednoducho pre deti z DD vynikajúca zábavná a edukatívna záležitosť.

Obr. 3. Magformers - stavebnica

6 FENG-SHUI

Feng shui = Feng šuej je čínske umenie zdravého života staré tisícročia. Doslova tento výraz znamená „vietor a voda“. Duša, duch, telo a prostredie – jednota. Všetko so všetkým súvisí, nič neexistuje izolovane. Každá vec, každý živý tvor, každá myšlienka a každý pocit sú vo vzťahu ku všetkému ostatnému. Toto hovorí umenie feng-šuej.

Spojenie so všetkým, čo je okolo nás, je mimoriadne silné. Prostredie má veľký vplyv na to, ako sa nám darí. Harmónia života a bývania - toto sa snaží doceliť feng šuej. Popisuje vzťah medzi človekom a prírodou, vysvetľuje, akými prostriedkami môžeme pôsobiť na svoje okolie a ako nás prostredie ovplyvňuje. Harmonické prostredie, duševný a duchovný pocit blaha, zdravie, dobré vzťahy, šťastné chvíle. Toto všetko spolu súvisí.

Zámerom feng šuej je čo najviac optimalizovať každú situáciu. Energia sa musí hýbať. Prúdi všade okolo nás. Či už pozitívna čchi alebo negatívna ša-cchi.

6.1 Životná energia „čchi“

Feng šuej hovorí, že všetko, čo nás obklopuje, pozostáva z energie. Táto jemná substancia, z ktorej sa skladá celý vesmír, prúdi aj v nás. Pomocou feng šuej môže začať táto neviditeľná životná energia optimálne prúdiť. V našom vnútri sa to môže diať prostredníctvom pozitívnych myšlienok a pocitov a priamo to ovplyvňuje naše zdravie. Optimálne prúdenie energie vo vonkajšom prostredí, napríklad v byte alebo na pozemku, ovplyvňuje osud a pohodu v širšom zmysle.

Energia má prúdiť. Príroda pozná len prúdový, splývavý pohyb. Napríklad potok. Ako sa vinie krajinou. Každý pohyb v rámci obytného priestoru by mal prebiehať mierne a plynule. Každá oblasť by mala byť zabezpečená životou energiou čchi a jej voľná cirkulácia vedú k zdraviu, úspechu a blahu. Zablockované trasy zapríčiňujú jej zastavenie a nakopenie, čo spôsobuje zábrany alebo chorobu.

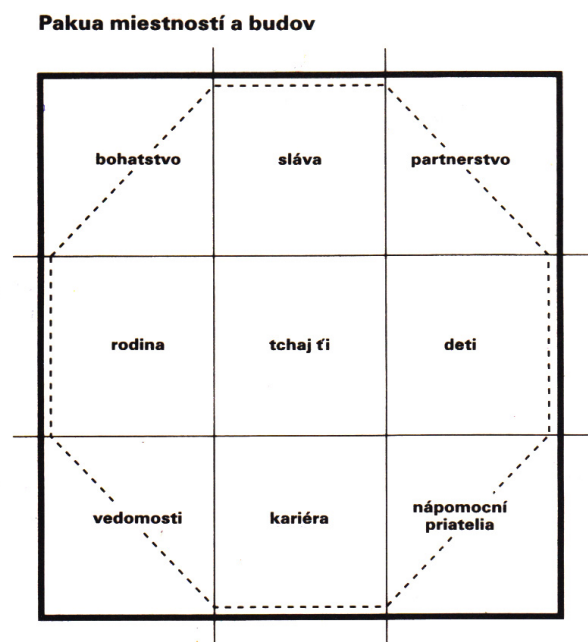
Úlohou feng šuej je zabezpečiť obyvateľom každého prostredia čo najlepší tok čchi. Čchi vstupuje do miestnosti predovšetkým dverami. Okná umožňujú prístup dodatočnej energie a nimi prednostne odteká opotrebovaná čchi.

A naopak energia neužitočná, za určitých okolností aj negatívna sa nazýva ša alebo ša-čchi. V prírode, ktorá pozná len prúdiacu energiu, sú dlhšie priamky neprirodzené, všade tam, kde sú tieto priamky vytvorené, vzniká negatívna energia.

Všetko je spojené so všetkým. Ako vnútri, tak aj vonku. Naše prostredie má na nás podstatný vplyv, vždy sme s ním vo vzťahu. Pôsobenie prostredia je v konečnom dôsledku určované nami samotnými, našou myšlienkovou energiou. Formovanie života silou myšlienok. Presne tak, ako svetlo premôže tmu, mnohé môže zmeniť radostný a optimistický životný postoj.

6.1.1 Deväť oblastí života v pakua

Každý úsek či oblasť pakua symbolizuje jednu oblasť života. Pakua sa vždy prikladá tak, že základná línia s oblasťami „vedomosti/kariéra/priatelía” leží pri vstupných dverách. Táto línia určuje ďalšie rozdelenie energie.

Obr. 4 Pakua

7 HISTÓRIA INŠTITÚCIE

V septembri 1960 v malej vilke v ulici Hlboká začala pracovať pomocná škola. Vlastne obnovila svoje pôsobenie, pretože úplné počiatky špeciálneho školstva a pomocné školy sa datujú do roku 1930. Vtedy boli zriaďované pomocné triedy vo všeobecných školách.

V prvom roku bolo do školy zaradených 25 žiakov. Už vtedy bol súčasťou školy internát priamo v budove. Preto tu boli umiestnené deti s nariadenú ústavnú výchovu. V praxi sa stávalo, že deti zotrvali v škole dlhšie, často až do 15 rokov. Preto škola privítala novú koncepciu a od roku 1978 bola pomocná škola určená deťom, ktoré sa pre svoje postihnutie nemohli vzdelávať ani v osobitnej škole. Vzdelávací proces bol rozdelený do nižšieho, stredného a vyššieho stupňa, ktorý bol osemročný. Ďalšie novelou zákona v roku 1990 sa školská dochádzka predĺžila na 10 rokov. Týmto sa legislatívne upravila skúsenosť pedagógov, že žiaci so stredným a ťažším mentálnym postihnutím potrebujú vzdelávanie dlhodobejšie. S rastúcou potrebou miest sa pomocná škola rozšírila v roku 1985 o pracoviská v Lhote u Malenovic. Tu dochádzali deti zo Zlína, Otrokovíc a blízkeho okolia na dennú dochádzku. Zároveň sa premiestnila do bývalého detského domova na Pasekách a škola na Hlbokom prešla rozsiahlou rekonštrukciou.

V roku 1986 vzniklo ďalšie oddelené pracovisko na Svárov u Březolup s týždenným pobytom pre žiakov z okresu Uherské Hradiště. Po dokončení opráv pôvodnej budovy na Hlboké ulici sa škola rozdelila. Na Pasekách žili a vzdelávali sa deti s ústavnou výchovou a s dlhodobým pobytom, na Hlboké bol týždenný pobyt. V roku 1989 inštitúcia pôsobila v 4 budovách v dvoch okresoch s kapacitou 70 žiakov.

Veľké zmeny nastali po roku 1989. Prínosom pre rozvoj školy sa stalo presťahovanie do spoločnej budovy. Od roku 1993 teda sídlia na Lazech v krásnom prostredí, s veľkou záhradou v blízkosti lesa a do mesta to tiež nie je ďaleko. Od roku 1992 sa pripojilo na experimentálne zriadenie špeciálneho pedagogického centra, prípravného stupňa, praktickej školy. Neskôr boli ministerstvom školstva tieto súčasti uznané ako právoplatné školské zariadenie. V inštitúcii samostatné školské zariadenia - detský domov.

Od roku 1998 sa tak poskytujú komplexné školské služby žiakom prípravného stupňa, základné školy špeciálne a jednoročné praktické školy. Od roku 2007 pribudla možnosť vzdelávať aj žiakov základnej školy praktickej.

8 CHARAKTERISTIKA INŠTITÚCIE

Názov inštitúcie, sídlo školy:

Dětský domov, Matěrská škola, Základní škola a Praktická škola

Lazy 3695, Zlín

Súčasti zariadenia:

Materská škola - odlúčené pracovisko Obeciny Zlín

Prípravný stupeň ZŠ špeciálny

Základná škola špeciálna - Lazy Zlín, Odlúčené pracovisko Fryšták

Základná škola praktická

Praktická škola jednoročná

Internát

Školská družina

Detský domov

Školská jedáleň

Špeciálne pedagogické centrum (SPC) - Lazy Zlín, Odlúčené pracovisko Valašské Meziříčí, Odlúčené pracovisko Obeciny Zlín

8.1 Aktuálna analýza prostredia

Pred začatím realizácie návrhu je potrebné si uvedomiť, kde v akej časti, pásme, vegetačnej oblasti, sa riešený objekt nachádza. Teda čo sa týka podnebia ako jednej z najdôležitejších fyzikálno-geografických charakteristík, ktorá ma zásadný vplyv na činnosť človeka v krajine, realizácie záhradných prvkov, výsadby rastlínstva. Poloha zlínskeho regiónu je v mierne vlhkom podnebnom pásme, v oblasti na prechode medzi prímorským a pevninským podnebným pásmom. Geologické podlažie je tvorené prevažne pieskovecami a ílovcami. Zlín sa nachádza vo vegetačnej oblasti kvetnatej, karpatskej a prevládajúce dreviny tu sú buk, smrek, borovica.

Obr. 5 Poloha a rozloha areálu inštitúcie

Detský domov, Základná škola špeciálne a Praktická škola sú umiestnené v pokojnej časti mesta v blízkosti centra a súčasne na okraji lesnej oblasti. Dopravná infraštruktúra je riešená výbornou polohou zastávky MHD vzdialenej len 5 minút od hlavnej budovy a dostupnosť k hlavnej vlakovej a autobusovej stanici je cca 20 minút. Pred školou je menšie parkovisko, ktoré využívajú najmä rodičia pre dopravu žiakov s ťažším stupňom postihnutia.

Zariadenie je rozdelené do troch budov. V hlavnej budove sú umiestnené školy, internát, školské družina, školská jedáleň, kancelária školy, kancelária riaditeľky a zástupkyne riaditeľky pre školu. Je tu tiež umiestnená pracovňa pre logopédiu. V záhrade je novo postavený detský domov (DD), kde sú aj kancelárie zástupkyne riaditeľky pre DD, sociálne pracovníčky a zdravotné sestry. V tretej budove je špeciálne pedagogické centrum.

V zariadení sa vzdelávajú žiaci s ľahkým, stredne ťažkým a ťažkým mentálnym postihnutím, autizmom, s kombinovanými vadami vo veku od 5-19 rokov.

Obr. 6 Budova Detského domova

DD má tradíciu v starostlivosti o deti s mentálnym postihnutím, u ktorých bola nariadená ústavná výchova, už viac ako 45 rokov.

Koncom roka 2009 sa deti presťahovali do novej budovy. DD tvorí samostatná dvojpodlažná budova, ktorá je umiestnená v rozľahlej záhrade v areáli inštitúcie.

Súčasťou záhrady je detské ihrisko s umelým trávnatým povrchom, preliezkami, vonkajším bazénom a pieskoviskom.

Budova má dve samostatné bytové jednotky, z ktorých prízemná časť je prispôbená imobilným deťom.

Domov je koncipovaný ako domov rodinného typu s dvoma rodinnými skupinami, v každej rodinnej skupine žije 8 detí s nariadenou ústavnou výchovou vo veku od 6 do 18 rokov, prípadne až do ukončenia školskej dochádzky. V každej rodinnej skupine žijú deti rôzneho pohlavia, veku, zdravotného postihnutia a stupňa mentálnej retardácie. Kapacita domova je 16 detí.

Spoločným priestorom každej rodinnej skupiny je obývací izba s kuchynkou. Ide o jednu veľkú miestnosť, ktorej priestor je čiastočne oddelený skrinkami a panelom, na ktorom je umiestnená televízia. Súčasťou miestnosti je sedacia súprava s konferenčným stolíkom, pod ktorým je priestraný koberec. Ten deti často využívajú ako mäkké posedenie pri sledovaní televízie alebo pri skladaní stavebníc. Každá obývací izba má rovnaké vybavenie, líšia sa len vo farbe a iným usporiadaním kuchynských liniek. V 1. poschodí je kuchyňa prispôbená imobilným deťom a vzhľadom k tomu, že je v prízemí, je z nej možné vyjsť francúzskymi oknami priamo von na záhradu. 2. poschodie má pre zmenu veľký balkón, ktorý sa využíva hlavne v letnom období. V kuchynskej časti obývacej izby je kuchynská linka s 2 jedálenskými stolmi a 8 stoličkami. Kuchyňa je využívaná hlavne k tomu, aby sa deti naučili správne stolovaniu a domácim pracovným činnostiam - pripravovať jednoduché pokrmy, ukladať potraviny do chladničky, umývať riad, skladať riad do umývačky, prestrieť stôl, ...

S deťmi pracuje stály odborný personál vychovávateľov, denných a nočných pracovníkov sociálnej starostlivosti, ktorí sa komplexne starajú o deti. Počas týždňa chodia deti do školy a v popoludňajších hodinách majú možnosť realizovať svoje potreby a schopnosti v širokej ponuke pravidelných športových, umeleckých a inak zameraných krúžkov. Deti majú dostatok osobného voľna a priestoru pre vlastnú realizáciu, na druhú stranu ale musia zvládať základné povinnosti a dodržiavať isté pravidlá. Ak počasie len

trošku dovolí, trávia deti prevažnú väčšinu času vonku - či už na pieskovisku, v záhrade, na preliezkách, na športovom ihrisku, v bazéne, na prechádzke, v meste alebo inde.

Aby som lepšie pochopila problematiku daného priestoru a bola schopná sa pripraviť čo najvhodnejšie riešenie na návrh, bolo potrebné v rámci analýzy navštíviť DD. Pri jeho osobnej návšteve som dala deťom „bojovú úlohu“, aby mi nakreslili niečo, čo si v poslednej dobe obľúbili, a vznikli tieto kresby:

Pri prieskume areálu som robila podrobnú fotodokumentáciu a následnú analýzu.

Obr. 7 analýzy – fotografie - komentáře

8.1.1 Obrázkový rozvrh činností - piktogramy

Obr. 8 Obrázkový rozvrh činností - kalendář

Pre deti mentálne zaostalé je veľmi užitočný obrázkový rozvrh činností. V rámci terapie vychovávateľa majú pre deti pripravený systém usporiadania si každodenného režimu. Na tabuľu v kuchyni si každé ráno spolu stanovia program na daný deň vrátane charakteristík spojených s tým ktorým dňom, vytvárajú si svoj kalendár za použitia kartičiek s obrázkami – piktogramami opisujúcich činnosti, napríklad si určia: deň v týždni, mesiac, ročné obdobie, počasie, postupnosť činností týkajúcich sa daného dňa ako hygiena, vzdelávanie, upratovanie, voľnočasové aktivity (aj v rámci terapie) a pod.

Preto by som im tento „režim dňa“ chcela rozšíriť prostredníctvom konceptu svojho nového designu o rozličné nové aktivity prispievajúce k ich ďalšiemu pozitívnemu mentálnemu vývoju.

Animoterapia

(animal – zvieratá, podľa iných názorov z lat. *anima* - duša)

Animoterapia je liečenie prostredníctvom zvierat, ktoré využíva pozitívne pôsobenie zvierat na emocionálne a fyzické zdravie človeka.

V DD majú v rámci terapie zaradenú aj canisterapiu, čo je liečba použitím psov. *Citový vzťah k zvieratú pomáha uvoľňovať interferón, ktorý posilňuje imunitný systém, a endorfíny, ktoré zvyšujú prah bolesti. Liečivé pôsobenie zvierat do značnej miery súvisí s empatiou, nepodmieneným rešpektom a láskou, ktorú sú zvieratá schopné prejavovať. Uspokojenie týchto potrieb, v kombinácii s dotykom živej bytosti pomáha uviesť pacienta do lepšieho duševného stavu. Podľa ľudí veriacich v parapsychológiu (skúma dôkazy o mentálnom povedomí alebo vplyv vonkajších objektov bez interakcie známymi fyzickými prostriedkami) tiež údajne dochádza k interakcii energetických polí pacienta a zvierat.*

---

www.wikipedia.org

Rabbit-therapy

Terapia - liečba použitím králikov. V areáli DD je dostatok voľného priestranstva poskytujúceho možnosť chovu králikov vo voliére. Táto myšlienka sa mi zrodila v hlave pri návšteve pražskej ZOO.

Obr. 9 Voliérový chov králikov(1.zl'ava-ZOO)

Pôvodný návrh mal teda obsahovať pavilón králikov. Pavilón taký veľký, kde by si dieťa mohlo vôjsť dovnútra a hrať sa so zvieratkami. Týmto by sa tabuľka/režim dňa mohla rozšíriť o aktivitu, a to králiky – rabbit-therapy. Každé dieťa by malo svojho králika, staralo by sa oň, budovalo by si k nemu citový vzťah, prispievalo by to k zlepšovaniu duševného stavu dieťaťa.

Po predstretí tohto návrhu zadávateľovi sme spolu dospeli k záveru, že síce myšlienka pavilónu je pekná, no na druhej strane s jeho realizáciou by sa vyskytli ťažkosti s údržbou a hygienou. Preto pri nožnej budúcej realizácii objektu by vznikla potreba vybudovania blízkych hygienických zariadení a potreba zamestnania osoby, ktorá by sa starala o údržbu celého objektu.

8.1.2 Výsledky analýz, návrhy konceptu

Tento projekt vznikol z iniciatívy zo strany DD pre nedostatočné využitie voľnej plochy v exteriéri, čo je úžasne veľká záhrada s veľkým množstvom stromov – ovocné stromy a časť lesného porastu taktiež patrí do areálu. Hľadajú sa nové možnosti, ako tento priestor využiť čo najviac v prospech detí. Zadávateľ potrebuje jednoduché riešenie, ktoré nebude príliš nákladné.

Športoviská, pieskoviská, jarmočné atrakcie, tajomný hrad, rozhľadňu, stanový tábor, domček, a pod. to všetko by určite deti chceli na záhrade mať. Pripadajú si potom dospelejšie a dôležitejšie, majú svoje súkromné tajomstvá, v ktorom sa môžu schovávať a hrať sa, koniec koncov sa tak aj učia istej samostatnosti. Staršie deti a tínedžeri, určite ocenia potrebný pingpongový stôl, trampolínu alebo závesnú hojdaciu sieť. Predovšetkým športové vybavenie zvyšuje ich fyzickú odolnosť a kondíciu.

Každé dieťa na ihrisku ožije. Hra prebúdzá detskú fantáziu, uvoľňuje ich energiu a umožňuje im baviť sa! Poskytovanie vysoko kvalitného zázemia pre hru prispieva nielen k rozvoju a prospechu detí, ale aj ich rodinám, okoliu a spoločnosti ako celku.

Desatoro úspešných ihrísk:

- 1. Návrh ihriska by mal byť „šitý na mieru“, aby ihrisko vyhovovalo prostrediu, v ktorom bude umiestnené.*
- 2. Ihrisko by malo byť umiestnené tak, aby bolo pre všetkých ľahko prístupné a blízko divákovi.*
- 3. Ihrisko využíva prírodné prvky, charakter krajiny a okolité rastliny.*
- 4. Ihrisko by malo poskytovať širokú škálu zážitkov, vrátane výberu rôznych povrchov, textúr, rastlín a kombináciu voľných i organizovaných oblastí.*
- 5. Ihrisko by malo byť prístupné aj pre zdravotne postihnutých užívateľov, aby sa mohli hrať spolu s ostatnými a malo by poskytovať možnosť výberu z rôzneho vybavenia.*
- 6. Ihrisko by malo vyhovovať potrebám komunity, preto by tá mala byť zapojená do jeho návrhu, ktorý by mal byť výsledkom všeobecného konsenzu.*
- 7. Ihrisko by malo ponúkať rôzne možnosti na hru a umožniť tak deťom rôzneho veku hrať sa spolu.*
- 8. Návrh ihriska by mal umožňovať vyskúšať svoje schopnosti rôznym vekovými kategóriami.*
- 9. Ihrisko by malo byť riadne udržiavané, ale malo by byť umožnené jeho opotrebenie, aby sa mohlo stať prirodzenou súčasťou svojho okolia.*
- 10. Ihrisko by malo umožňovať zmeny podľa potrieb vystávajúcich časom.*

Milan Ondrovič

8.1.3 Harmonický vzťah s prírodou

Tento predstavuje záhrada. Záhrada plná energie.

V ideálnej záhrade môže čchi voľne „tančiť“: prístupy k budove a všetky iné cestičky v záhrade majú byť voľné a vábivé.

Obr. 10 Rozdelenie energetických oblastí v pakua

Vždyzelené rastliny symbolizujú dlhý život a kontinuitu, zatiaľ čo opadavé dreviny zmenu a premenu. Preto by mali mať v záhrade svoje zastúpenie obe kategórie. //v záhrade DD sú zastúpené obe

Pne zrezaných stromov treba vykopať, pretože symbolizujú rozpad a stagnáciu. //v záhrade je ich mnoho, potreba odstrániť

Kompostovanie zvyšuje úrodnosť pôdy a predstavuje hodnotný príspevok ku kolobehu hospodárenia. //kompostovisko už existuje, je potrebné ho patrične ohradiť, napríklad podvalmi alebo drevenými paletami

Zdravé rastliny reprezentujú úžasnú vitalitu a plnosť prírody. Svieža, harmonická záhrada sa môže stať osobnou „energetickou čerpacou stanicou“.

Každý ker, každý kvet a každý strom pomáha zvyšovať čchi v záhrade. Preto by mala záhrada byť pestrá a bohato porastená rastlinami.

8.1.4 Stavebné prvky rekreačnej záhrady

Stavebná časť záhrady umožňuje pohodlné a bezpečné využívanie záhradnej plochy a zároveň má chrániť pozemok pred náhlymi abiotickými javmi (zosuvy a pod.). Stavebnú časť záhrady tvoria drobné architektonické stavby a stavebné a technické prvky, ako sú

napríklad oporné múry, vyrovnávajúce terénne rozdiely, dláždené povrchy, oplotenie, schodiská, chodníčky, trvácne stavby (pergoly, altánky, jazierka).

<http://mojdom.zoznam.sk/cl/10100/235528/Stavebne-prvky-rekreacnej-zahrady>

8.1.5 Riešenie svahu záhrady

Záhrada v areály DD má svahovitý terén, ktorý jej pridáva na zaujímavosti.

V porovnaní so záhradou na rovine je záhrada na svahu zaujímavejšia a dynamickejšia, na druhej strane ale konštrukčne a teda aj finančne náročnejšia. V rozličných príručkách o budovaní a realizácii záhrad svahovitého typu sa uvádza, že svah je potrebné stabilizovať pevnými podpornými múrikmi alebo drevenými podvalmi, a sprístupniť ho, dôležité je vybudovať aj schody a nerovný pozemok rozčleniť na jednotlivé terasy. Svah je vhodné upraviť takým spôsobom, aby mal čo najviac rovinných plôch, teda uplatniť systém: spevnená časť-rovina-spevnená časť. Nezabudnúť však na začiatku zistiť, odkiaľ je najkrajší výhľad a toto miesto zarezervovať pre plošinu so sedením. Pri miernejšom sklone svahu možno vymodelovať rozličné prevýšeniny, preliačiny, vybudovať kamenné schody, záhony a skalky. Pri veľkých sklonoch sa odporúča vytvoriť terasy a svah dôkladne podprieť múrikmi. Pozemok na svahu by mal byť v každom prípade vždy dobre prístupný. Najvhodnejší spôsob prístupových cestičiek v danom teréne je riešenie cez prístupové rampy, pretože umožňujú prístup pre ľudí na vozíčku, ale aj v rámci údržby napr. pre prístup kosačky.

Terénnymi úpravami bude priestor upravený a sprístupnený pre polyfunkčné využitie.

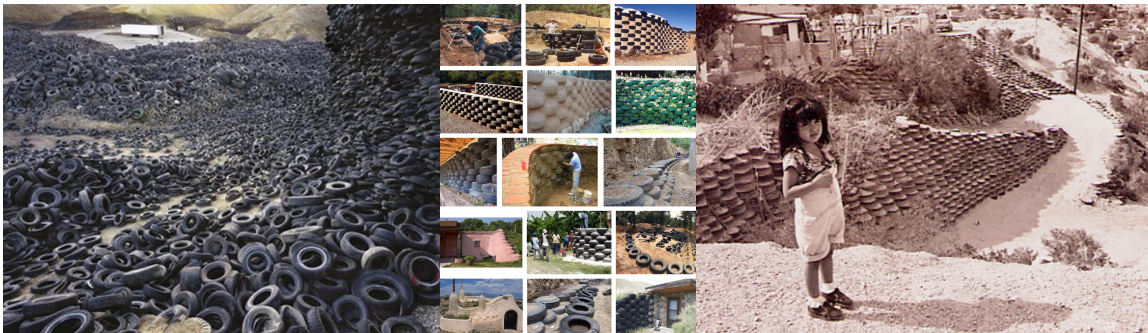
Na spevnenie terénu sa väčšinou používajú betónové tvárnice, kamenné, tehlové či drevené steny alebo gabióny, ktoré som vzhľadom na ich vynikajúce vlastnosti (výroba z prírodného materiálu – kameniva, ekologické riešenie, pozemkové udržanie a stabilizácia

pôdy, protierózne použitie, architektonické aplikácie)

Obr. 11 Gabióny v záhrade

pôvodne zamýšľala použiť na tento účel v mojom návrhu. Ale keďže cena gabiónov je celkom vysoká a pri realizácii daného projektu dôležitú úlohu zohrávajú práve finančné náklady a to práve čo najnižšie položky, rozhodla som sa použiť ako základnú stavebnú jednotku na budovanie rozdielnych stupňov terénu pneumatiky.

Obr. 12 Hromadenie a použitie použitých pneumatík

Použité pneumatiky. Je to forma určitej recyklácie. Použiť niečo, čo vo svojej podstate už stratilo funkčnosť, nájsť novú funkciu pre znovupoužitie. Cena ojazdených pneumatík je viac než vyhovujúca, pretože v každom pneuservise sa dajú získať v podstate úplne zadarmo. Čoraz viac narastajúci automobilový priemysel neustále produkuje tieto pneumatiky, ktoré sa hromadia na skládkach alebo, čo je negatívny jav, sú len tak voľne pohodené v okolitom prostredí, znečisťujú prírodu. Takto môžu nájsť v záhrade nové využitie.

Obr. 13 Zvisle zavesené pneumatiky ako kvetináče

Svah je strmší o rôznych sklonoch na rôznych miestach, je vhodné ho spevniť nielen pneumatikami, ale aj vhodná rastlinná výsadzba dokáže svah spevniť, preto som sa po konzultácii so záhradným architektom rozhodla pre osadenie nasledovnými rastlinami, trvankami, a to tieto druhy rastlín:

Obr. 14 *Potentilla fruticosa* (Klondike-žltá, Red ace-červená, Mandshurica-biela),
Spiraea japonica

Obr. 15 *Deutzia gracilis*, *Euonymus fortunei* (Emerald gaiety, Emerald gold)

Obr. 16 *Cotoneaster dammeri radicans*, *Cotoneaster salicifolius parkteppich*,
Symphoricarpos chenaultii hancock, *Hypericum calycinum*

Po zakorenení sa svah spevní a a bude menej náročný na údržbu.

Vždy si hovorím, že každá minca má dve strany a že všetko zlé je na niečo dobré. Tak prečo by staré pneumatiky nemohli vytvoriť nový design a slúžiť pre pohodu a radosť detí.

Použitie pneumatík pri realizácii záhrady má okrem iného aj ďalšiu výhodu, ktorú je v danej problematike potrebné vyzdvihnúť, a teda to, že je vyrobená z gummy, pvc materiálu, čo na rozdiel od tvrdých betónových a kamenných prvkov z bezpečnostného hľadiska pri detských hrách nenaskytuje možnosť zranenia sa dieťaťa.

Veľmi nebezpečné je pri detských ihriskách nechávať „neodkryté“ základy konštrukcií, stojany na slnečníky, sušiče na bielizeň a podobné kotviace prvky zasadené v podlaží, ktoré len tak trčia, vyčnievajú, preto by som použila na ich zabezpečenie, obvodové zakrytie taktiež pneumatiky. Sú z gummy, takže sú primerane mäkké, preto nehrozí nebezpečie úrazu. Veď koľkokrát sa stala situácia, kedy dieťa nešťastnou náhodou pri hre spadlo a práve zavadilo o tieto „překážky“ a nepríjemne sa zranilo. Pneumatiky môžu takýmto nepríjemnostiam predísť.

Pneumatika sa vyrába zo štyroch surovín. K týmto surovinám patrí kaučuk, olej, sadze, kremičitan atď. Pod vysokými teplotami a tlakom sa miešajú tieto suroviny a po vychladnutí sa valcujú. Dodatočne sa skladá pneumatika z rôznych zmesí gummy, napr. pre jazdnú plochu, kosťu pneumatiky a pätku. Pneumatika sa vyrába z jednotlivých častí a vrstiev. Nakoniec sa dá pneumatika „upiecť“ do vykurovaného lisu. Podtým sa rozumie vulkanizácia jednotlivých elementov – častí pneumatiky. To zapríčiňuje, že sa molekuly komponentov pneumatiky zosieťujú. Uvažovala som nad tým, akým spôsobom by sa mohli pneumatiky permanentne sfarbiť, a možný spôsob by sa mohlo naskytnúť už pri jej samotnej výrobe pridaním farebných pigmentov a následnou vulkanizáciou pneumatiky.

Obr. 17 Farebné pneumatiky

Alebo sa dá sfarbenie pneumatiky dosiahnúť povrchovým syntetickým náterom, ktorý ale vyžaduje častejšie obmieňanie.

Obr. 18 cadillac – tieto autá už oddávna používali farbené pneumatiky

Pneumatiky sa v dnešnej dobe vyrábajú v najrôznejších veľkostiach, záleží od obúvaného vozidla, či už ide o osobné, nákladné vozidlo, traktor, motocykel, alebo bicykel. Každá z veľkostí by si určite našla svoje využitie v exteriéri. Napríklad tie základné a najčastejšie sa hromadiace - pneumatiky osobných automobilov, je vhodné použiť na modeláciu a spevňovanie terénu, ale aj na vysádzanie rastlín ako kvetináče alebo vo funkcii mobiliára ako lavičky, hojdačky, stojan na bicykle, či smetné koše.

Obr. 19 Použitie pneumatík na sedenie, /1.sprava – design Iva Raisová

Obr. 20 Kvetináče, hojdačky, preliezky z pneumatík

Pneumatiky používané na obúvanie traktorov sa vďaka svojej veľkosti môžu použiť ako pieskovisko – po naplnení pieskom vznikne úžasný hrací spĺňajúce aj požiadavku sedenia, výhodou je gumový povrch, ktorý dieťa pri „pečení koláčov“ nechladí.

Pieskovisko je potrebné zakrývať plachtou s elastickým obvodom, najlepšie z čiernej fólie, horúco pod ňou zničí prípané parazity.

Obr. 21 Traktorové pneumatiky ako pieskovisko do pyramídy

Pneumatiky používané u nákladných automobilov by som využila ako možnosť sedenia aj v časti letného kina.

Pneumatiky o menších veľkostiach a hrúbkach ako napríklad pneumatiky motocyklov pospájané nitmi tvoriace „sieť“, vytvoria pre deti úžasnú preliezačku.

Obr. 22 Preliezačky z pneumatík

A pneumatiky od bicyklov vztýčené na kovovej tyči a ukotvené v autopneumatike zaliatím betónom /ako napríklad aj dopravné značky/ môžu v nielen v exteriéri plniť úlohu výstavného systému, po vyplnení konštrukcie pozinkovaným pletivom, na ktoré sa pomocou štipcov či klipsní môžu pripínať umelecké diela vytvorené deťmi.

Potrebný stojan na bicykle môže byť taktiež vytvorený z pneumatík, a to tak, že ho vytvoria zvislo zakotvené pneumatiky postavené vedľa seba s rozstupmi dostatočnými pre zasunutie bicykla medzi ne.

//pneumatiky vztýčené vedľa seba s medzerami 5cm//

Nie príliš estetický vzhľad pneumatík je možné na niektorých miestach prekryť rastlinnou výsadbou.

8.2 Navrhovaná koncepcia riešenia exteriéru

Keďže projekt by sa mohol v budúcnosti aj realizovať, chcela som osloviť aj potencionálne firmy na českom trhu a tu mi vyšla v ústrety spoločnosť Tomovy parky, čo je najväčší český výrobca originálnych detských ihrísk. Pri priebežnom predstretí a konzultácii môjho návrhu exteriéru pre DD sme zistili, že by boli ochotní spolupracovať a návrh aj zrealizovať. Tu uvádzam aj kontakt -web v rámci budúcej spolupráce:

<http://www.tomovyparky.cz/>

Mojím hlavným zámerom pri navrhovaní záhrady bolo zabezpečiť deťom aktívny pobyt vonku, zároveň aj dlhší pobyt počas teplých letných dní a večerov v exteriéri.

Realizácia návrhu by bola rozdelená do rôznych realizačných etáp. Prvá a najdôležitejšia je sprístupnenie terénu svahu a to vybudovaním prístupových cestičiek. Tieto sa v priestore záhrady vlnia podľa toku energie čchi.

Povrch cestičiek je tvorený z mlatu.

Obr. 23 Mlatový povrch založený technológiou MSK

V posledných rokoch sa pri návrhu a rekonštrukcii ciest a chodníkov v parkoch, v lesoch veľa hovorí o minerálnom betóne. Jedná sa však o technológiu už dlhšiu dobu používanú a vychádzajúcu zo starých princípov výstavby lesných a poľných ciest.

V parkoch a záhradách sú dodnes používané obdobné technológie mlatových ciest.

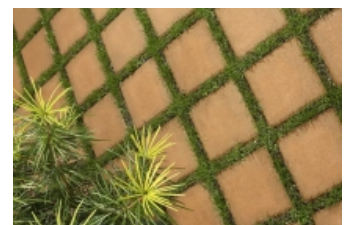
Minerálny betón je pracovný názov pre mechanicky spevnené kamenivo MSK je vrstva vytvorená zo zmesi najmenej dvoch frakcií prírodného alebo umelého kameniva rozprestretá a zhutnená za podmienok zabezpečujúcich maximálnu dosiahnuteľnú únosnosť. Mlatový povrch musí mať vlastnosti pevnosť a presiakavosť, ktorá zaručuje, že štvrt'hodinu po daždi bude opäť povrch suchý.

Nechajte sa viesť vlniacimi sa mlatovými cestičkami cez záhradu snov a zastavte sa na rôznych atrakciách, stanovištiach, ktoré záhrada ponúka!

Obr. 24 Farebná škála vychádzajúca z exteriéru

V priamom susedstve bldovy DD, na južnej strane, hneď ako vystúpíte z interiéru do exteriérového priestoru, prechádzate už po existujúcej terasovej plošine (drevo + PVC), ktorá tvorí niečo ako „prechod“ medzi in/exteriérom. Tu sa ďalej na neupravenom trávnom povrchu nachádzajú dve kotviace základové konštrukcie – stojany na sušiaci na bielizeň. Používané sú zväčša v teplých letných mesiacoch. Tieto by som presunula na iné miesto, miesto stúpajúce po miernom svahu v zadnej časti záhrady. Miesto, kde vedie povrch prechádzajúci z terasy pozdĺž južnej strany budovy a ihriska s umelou trávou, mierne sa odkláňajúci, vedúci na voľnú plochu mierne zvýšeného terénu. Jeho podoba (podoba povrchu) je ako vydláždená sivá betónová štvorcová dlažba s väčšími medzerami,

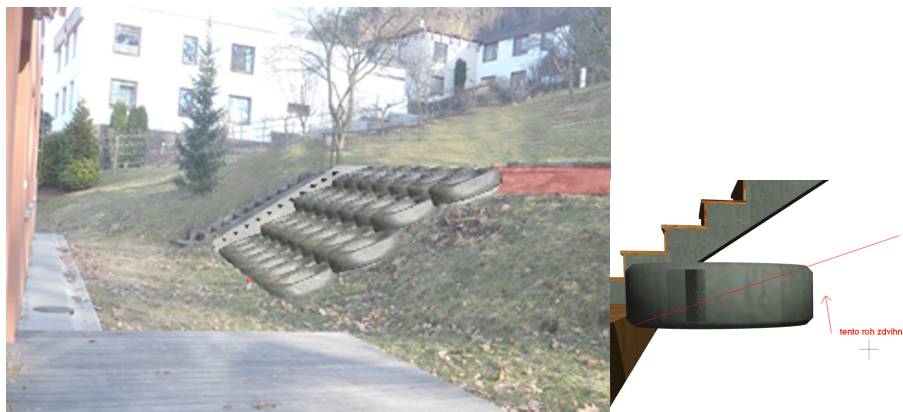
rozostupmi, pomedzi ktoré voľne rastie tráva, mach, či materina dúška.

Dôvod číslo jedna na iné umiestnenie sušiacov pre mňa bol hlavne z bezpečnostného hľadiska, pretože nezabezpečené odkryté trčiace základové konštrukcie sušiacov naskytujú nebezpečie úrazu pri detských hrách. Ich presunutím by si priestor „vydýchol“ a presunuté vyčnievajúce konštrukcie by sa na novom mieste mohli zabezpečiť po obvode uložením

pneumatiky a zaliatím do betónu, ako napríklad princíp kotvenia niektorých dopravných značiek.

8.2.1 Letné kino

Obr. 25 Priestor osadený pneumatikami pre letné kino

Presunutím sušiakov na iné miesto by sa uvoľnil pôvodný priestor pre navrhovanú realizáciu letného kina. Prvotný návrh tu bol predĺžiť už existujúce neestetické staré betónové schody vedúce na betónovú dláždenú plošinu, do ktorej sa taktiež „už zahryzol zub času“. Teda by tu vzniklo nové široké schodisko funkčné ako hľadisko pre kino, priestor na sedenie a relaxáciu. Návrh predĺženia schodov vystriedal návrh použitia pneumatík ako spôsob sedenia, napríklad pneumatíky väčších rozmerov, a teda pneumatík obúvaných na nákladné automobily.

Pneumatiky by ležali na svahu v miernom sklone, nie úplne vodorovne. Tieto som zamýšľala kvôli pohodlnému sedeniu vyplniť najskôr štrkom – kvôli stabilite ako najspodnejšia vrstva, na ňu by nasledoval gumový povrch vyrábaný recykláciou pneumatík, ktorého vrchná vrstva je zložená z extrémne trvanlivého EPDM granulátu (umelý kaučuk), ktorý je možné vyrobiť v rôznych farbách a tvaroch, teda tu vyplnenie vnútornej plochy pneumatík kruhovými výsekmí. Na ne by sa mohli pre väčšie pohodlie umiestňovať nafukovacie vankúšiky z PVC fólie hrubej cca 4mm vyrábanej valcovaním, taktiež by mali kruhovitý tvar. Tu som sa inšpirovala zdravotníckou pomôckou – podložka pod zadok ako nafukovací vankúš pre zdravé sedenie. /V duchu recyklácie by prichádzala do úvahy ďalšia varianta na použitie pohodlnejšieho sedenia v kine na pneumatikách by mohli byť umiestnené (teda namiesto vankúšov) duše pneumatík, ale to už nie z nákladných, ale osobných automobilov. Odolnosť týchto sa dá dosiahnuť tak, že sa vnútorný objem naplní vodou./

Obr. 26 PVC vankúš alebo duša na pohodlnejšie sedenie

Počas zimných období sa vankúše sfúknu, poskladajú a uložia do úložného priestoru v podobe dlhej drevenej „truhlice“ priliehajúcej ku budove DD. Tento úložný priestor o šírke 500mm sa okrem uschovávanie sezónnych predmetov, hračiek, náradia pod viacdielnym výklopným vekom dá využiť aj ako sedenie.

Premietalo by sa na prenosné roletové plátno. Tieto bývajú vybavené pružinovým mechanizmom, ktorý zaisťuje jednoduché a rýchle vysúvanie a zasúvanie plátna. Fungujú na princípe roliet.

projektorom umiestneným na mieste terajšej betónovej plošiny na stojane zhotovenom z pneumatík naukladaných na seba. Samozrejme je potrebné aj ozvučenie reproduktormi. Elektronické zariadenia - projektor, reproduktory a plátno dajú sa jednoducho prenášať do interiéru a počas zimných období, kedy sa záhrada za týmto účelom nevyužíva, si kino môžu zriadiť v DD napríklad v priestoroch jedálne. Miesto, kde sa momentálne nachádza nepekný betónový povrch, by bolo samozrejme vhodné vyrovnať, nech spolu s okolitým terénom tvoria jednotnú plochu, následne obsypať štrkom ako podkladovou vrstvou, na ktorú sa nainštaluje špeciálny, bezpečný, umelý povrch s názvom SMARTSOFT.

/tehlovočervený/

Obr. 27 SMARTSOFR

Tlmiace gumové povrchy vyrobené recykláciou starých pneumatík predstavujú moderné riešenie dopadových plôch detských ihrísk. SMARTSOFT má oproti podobným typom povrchov, ako sú gumové dlaždice, viaceré prednosti:

SmartSoft je možné inštalovať priamo na štrkovej podkladovej vrstve – odpadajú tak ďalšie náklady na spevnenú plochu (betón, asfalt), nevytvára žiadne spoje, v ktorých sa drží nečistoty, nie je nebezpečný (nezdvíhajú sa rožky, o ktoré možno zakopnúť), nie je možné jeho časti odcudziť (je nerozoberateľný), je veľmi dobre a rýchlo opraviteľný na akomkoľvek mieste, perfektne obtečie okolo konštrukcie, čo zabraňuje poraneniu., nevytvára medzi konštrukciou herného prvku a povrchom medzery, umožňuje oveľa lepšie farebné a grafické prevedenie, je trvanlivejšie a farebne stálejšie ako ostatné povrchy, sa jednoducho a lacno udržuje. (uvádza výrobca: <http://www.4soft.cz/cena-povrchu-smartsoft/>)

Teda na mieste odpudzujúcej pôvodnej betónovej dlažby vznikne nový farebný povrch s polyfunkčným využitím. Vďaka jeho možnosti farebných kombinácií a voľnosti tvarových aplikácií, ktoré sú jeho súčasťou. Túto vlastnosť chcem využiť na vytvorenie hry TWISTER, ktorá bude súčasťou povrchu, a to v prevedení farebných kruhov v gumenej vrstve, ale nezostať len pri jednej sekcii, ale roziahnuť farebné twister guľičky po celej ploche gumeného povrchu. Pri tejto hre si môžu cvičiť nie len svoju fyzickú zdatnosť a kondíciu, ale aj koncentráciu a sústredenie sa a užiť si pri tom mnoho zábavy.

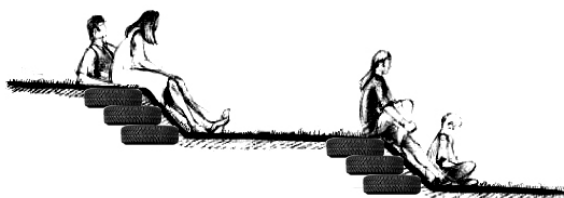

Obr. 28 Twister - hra

Voľná gumou pokrytá plocha sa dá využívať v rámci relaxácie, meditácie, cvičenia,... deti tu môžu skákať na švihadle a pritom majú mäkký dopad. Plocha je z južnej časti ohraničená preliezačkami tvorenými z motocyklových pneumatík pospájaných nerozoberateľnými nitovými spojmi. Pneumatiky sú zavesené na nosnej konštrukcii z agátového dreva (pre jeho väčšiu kvalitu, životnosť a odolnosť voči atmosférickým vplyvom). Jednotlivé trámy sú zakotvené betónom 1m v zemi.

8.2.2 Amfiteáter

Priestor letného kina s gumeným povrchom nadväzuje spojovacou cestičkou z mlatu na ďalší významný celok v záhrade, a to amfiteáter. Predpokladom na tento je skutočnosť, že sa nachádza v mieste s už existujúcou priehlbínou zvažujúceho sa terénu

svahu.

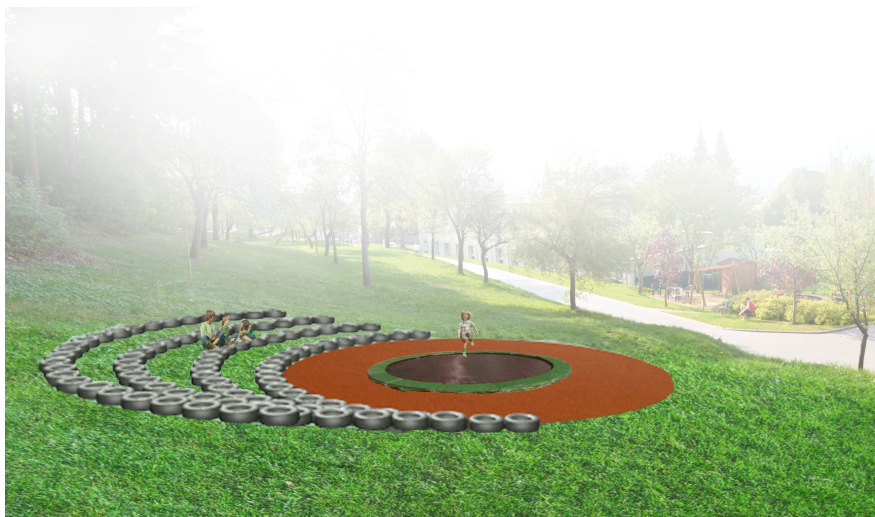

Obr. 29 Pohľady na amfiteáter

Amfiteáter je jednak umiestnený v bode, odkiaľ si jedinec môže vychutnávať úžasný pohľad na celý Zlín a okolitú scenériu, navyše poskytuje možnosť sedenia v odstupňovanom hľadisku. Toto je tvorené taktiež z pneumatík, ktorých vnútorná plocha je kvôli izolácii a pohodlnosti tvorená vykrojeným kruhovitým gumovým povrchom s vrchnou vrstvou z EPDM granulátu.

Centrálna kruhová časť amfiteátra pozostáva tiež z umelého povrchu SMARTSOFT, ktorého výhody sú uvedené vyššie. Použitie tejto dopadovej plochy z liatej gummy v danom prípade je aj kvôli umiestneniu okrúhlej trampolíny v centre amfiteátra.

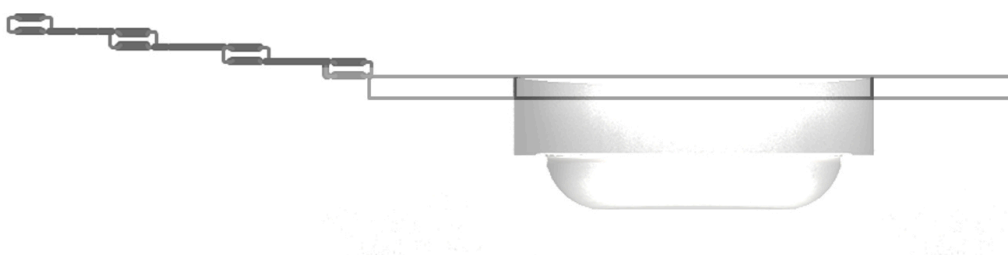
Hovorí sa, že deti začnú byť neposlušné, keď nemajú čo robiť alebo činnosť, ktorú práve vykonávajú ich prestane baviť. Začnú vymýšľať. Trampolína je ideálny všeliak na tieto detské neresti. Deti sa na trampolíne nielen poriadne vybláznia, ale aj unavia.

Obr. 30 Amfiteáter s trampolínou

Trampolína je zabudovaná v zemi. Celkové alebo čiastočné zabudovanie trampolíny je výrobcami doporučované. Má to totiž za následok len výhody: zvýšená bezpečnosť skákajúcich znížením výškového rozdielu medzi plachtou a zemou, trampolína vyzerá podstatne lepšie a netreba si robiť starosti pri veternom počasí.

Po obvode skákacej plochy je vhodné nainštalovať ochrannú sieť, ktorá sa dodáva ako súčasť produktu pri kúpe.

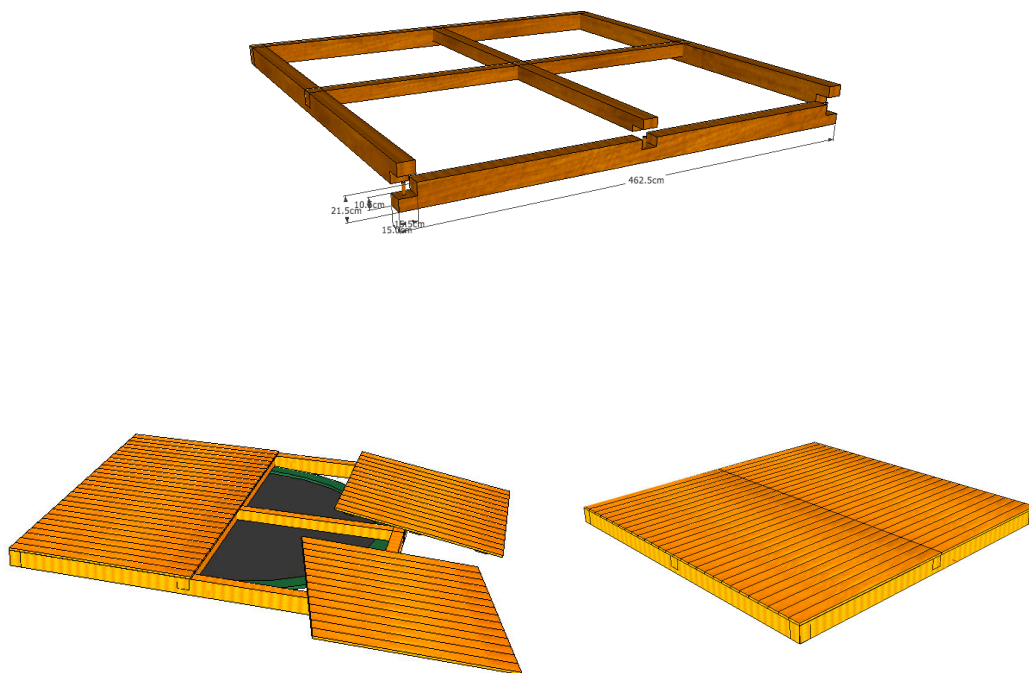

Obr. 31, „Bazén“ na uloženie trampolíny

Vyhĺbená jama pre uloženie trampolíny (samozrejme povrchovo pokrytá izolačnou vrstvou, najlepšie fólia+betón) poskytuje možnosť ďalšieho využitia, a to príležitostne ako guľčkový bazén. Tento, ale v menšom prevedení už existuje v budove školy v relaxačnej miestnosti a je využívaný v rámci terapie („plávanie“ v guľčkovom bazéne má pozitívny masážny vplyv na pokožku pacienta a ich vnímanie), tak prečo nezačať prevádzkovať tento pozitívny terapeutický proces aj vo vonkajšom prostredí na čerstvom vzduchu v priamej

blízkosti stromov a prírody, ktorá ešte znásobí jej liečivé účinky. Uschovávanie farebných guľčiek na zimné obdobie by mohla byť spoločná aktivita detí, naukladali by loptičky do sieťových vakov a tieto by boli uskladnené na chodbách v interiéri DD.

Trampolínu je možné zakryť kvôli vyššej ochrane najskôr ochrannou, po obvode rozťahovacou fóliou, dodáva sa ako súčasť produktového balíčku. Cez trampolínu je možné príležitostne postaviť konštrukciu z drevených trávov, ktorá sa následne prekryje 4 doskovými roštami z akátového dreva zapadajúcimi do seba (spolupráca pri realizácii návrhu pódia s popredným výrobcem detských ihrísk – Tomovy parky). Pódium jednoducho dokážu zložiť dve osoby.

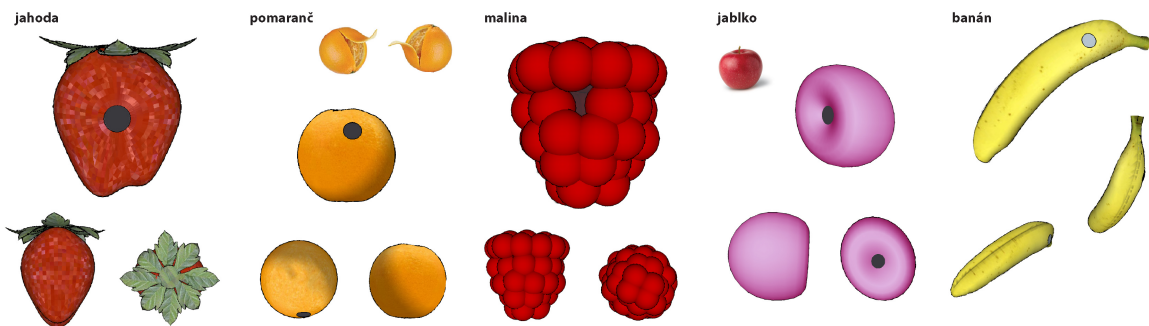

Obr. 32 Skladacie pódium

Amfiteáter poskytuje možnosti rôzneho využitia, nie len hlavný zámer – skákanie na trampolíne, ale aj v rámci zábavnej, kultúrnej a edukatívnej činnosti, ktorú DD organizuje. Jednou z nich je napríklad aj hra na perkusie, bicie hudobné nástroje, ktorú deti vykonávajú v budove školy v priestoroch hudobnej miestnosti.

8.2.3 Křmitká

Keďže celý pozemok sa nachádza v priamom susedstve lesa a samotná záhrada je plná stromov, je tu aj vysoký výskyt vtáctva. Deti ich do záhrady môžu prilákať na potravu v křmitkách a následne ich pozorovať, rozpoznávať jednotlivé druhy. Pri návrhu búdok a křmitiek som sa mala inšpirovať témou plody.

Obr. 33 Návrhy ovocných búdok

Pri hľadaní toho najvhodnejšieho plodu, ovocia, som svoju pozornosť upriamila na kokos. Kokosový orech. Tento je tvorený škrupinou pozostávajúcou z troch častí. Je síce pravda že už je roky známy spôsob křmenia vtákov prepoleným kokosom, jeho zavesením na strom – vtáky vyzobávajú ostalú kokosovú dužinu. Ja navrhujem kokosový orech prepáliť na rôzne časti, zrezať ho pozdĺžne, či priečne na polovice. Po obvode jednotlivých častí je potrebné vyvrtáť dierky, cez ktoré sa prevliekaním lykového špagátu budú tieto časti spájať.

Obr. 34 Kokosové křmitká

Prostredníctvom špagátu sa kokosové křmitká zavesia na vetvy stromov do celej záhrady.

Křmitká si môžu vyrobiť deti dokonca aj sami. V priestoroch školy je k dispozícii dielňa s všetkým potrebným náradím. A deti si takýmto spôsobom môžu vyhotoviť vlastné křmitko a pri jeho výrobe si cvičiť a trénovať svoje praktické zručnosti.

8.2.4 Hniezdo

Ďalší podnet na vytvorenie atrakcie pre deti sa naskytl v zalesnenej časti záhrady. Tu leží voľne na kopách pohodené množstvo suchých vetvičiek stromov. Rozmýšľala som nad ich ďalším využitím a ovplyvnená prostredím, detskými hrami, lesným prostredím, vtákmi, krásnym výhľadom a Patrickom Doughertym sa mi v hlave zrodila myšlienka... Deti milujú domčeky v korunách stromov... Ale keďže pre deti s mentálnym postihnutím by bolo nebezpečné loziť niekde do výšok korún stromov, navrhujem variantu vytvoriť terasu z dosiek len mierne nad zemou s jednoduchým prístupom. Skupina troch stromov stojacich blízko seba je ideálnou oporou pre základ tejto terasy. Tá je zhotovená zo smrekových dosiek uložených vedľa seba a zospodu priečne priklinovaných pomocou ďalších minimálne dvoch. Základová plošina by bola hotová. Steny by si mohli vybudovať deti samé použitím vetvičiek, ktorých je plný celý les v areáli záhrady. Môžu si spoločne ako křdel vtákov vybudovať svoje vlastné hniezdo! A takto si vytvoria vlastnými rukami svoju vyhlídkovú terasu, svoj bunker, úkryt...

Obr. 35 Hniezdo

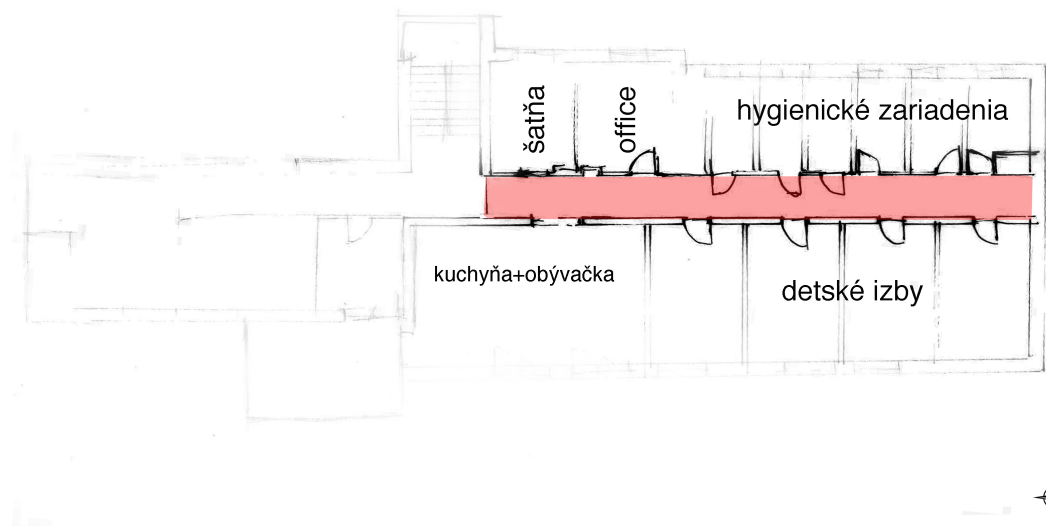

8.3 Navrhovaná koncepcia riešenia interiéru

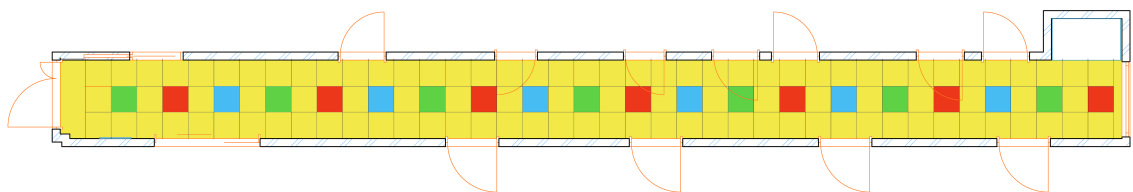
Hlavná požiadavka zadávateľa na zútulnenie chodby je prostredníctvom výstavného systému a hravosti farieb.

8.3.1 Aktuálna analýza

K rozpracovaniu sú zadané riešenia dvoch totožných chodieb, každá na jednom podlaží.

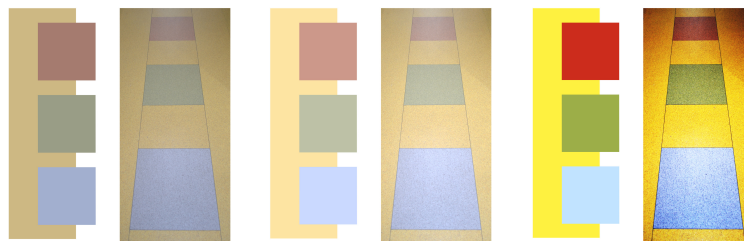
Obr. 36 Umiestnenie chodby

Obr. 37 Aktuálna mozaika - marmoleum

Podľa zásad feng shuej – umenia vytvárať zdravé prostredie plné pozitívne prúdiacej energie čchi v obývanom areály - priame dlhé priestory, ako je chodba v DD, navyše s oproti sebe postavenými prístupovými dverami a oknom, nevyhovujú voľnému „tancujúcemu“ prúdeniu čchi. Centrálna mozaika je síce prerušovaná, ale stále umocňuje silné osovú prúdenie. Tvorí sa tu veľké množstvo energie negatívnej , ša-čchi, ktorú je potrebné určitým spôsobom eliminovať a pretvoriť ju na energiu pozitívne vplyvajúcu na prechádzajúcich touto chodbou.

Feng šuej hovorí, že podlaha riadi energiu. Treba dbať na smer uloženia, lebo vzor riadi tok energie. V úzkej, dlhej chodbe by behúň s dlhými prúžkami ešte posilňoval ša-čchi, preto sa odporúča vzor uložený priečne. To zmierni tok energie a zároveň lepšie zabezpečí energiou vedľajšie miestnosti. V chodbe DD je položená nová podlaha z marmolea.

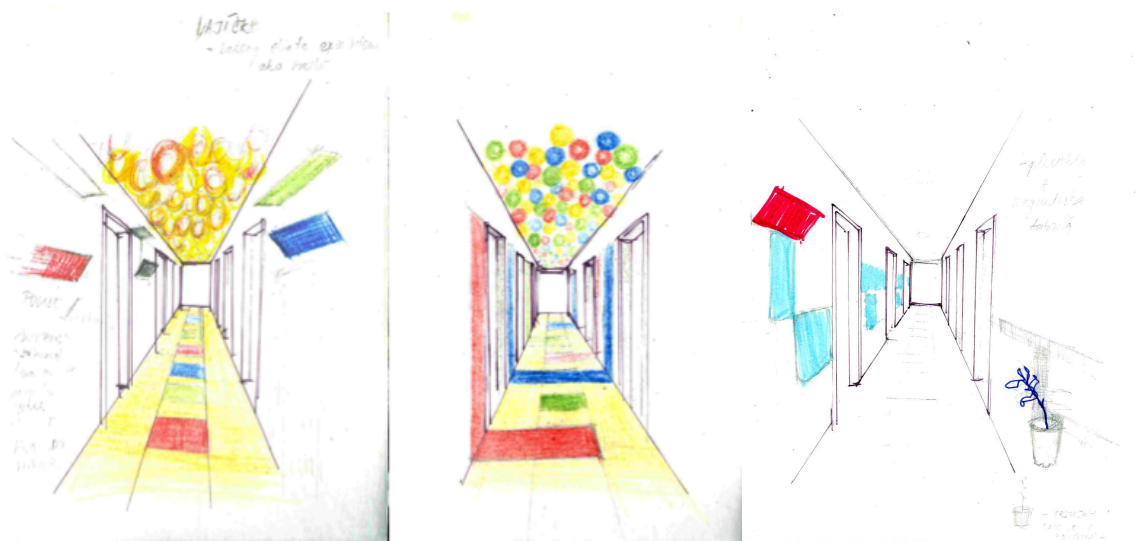

Obr. 38 Hľadanie farebnosti

Marmoleum štyroch farebných odtieňov – prevažujúca „žltá“, a červené, zelené a modré štvorcové „dlaždice“ tvoriace mozaiku priamo cez stredovú osu chodby. Pre zmiernenie negatívneho prúdenia ša-čchi by som vzor „narušila“ priečnym doplnením farebných štvorcov z marmolea toho istého odtieňa, ako sú farebné štvorce vedúce cez stred podlahy. Toto prispeje k lepšiemu prúdeniu energie aj do vedľajších miestností, najmä do detských izieb.

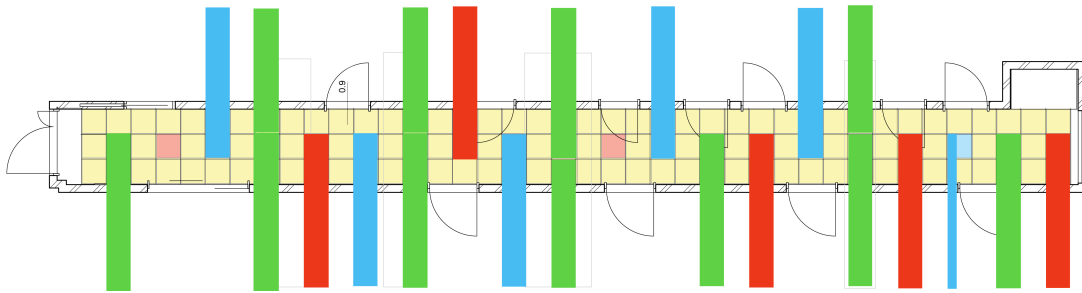

Obr. 39 Příklad farebného riešenia chodby

Obr. 40 Skice

Prvotný návrh na toto poskytoval riešenie použitím farebných 3M fólií, ale keďže by tieto nemali dlhú životnosť a po čase by sa efekt vytratil, uprednostňujem marmoleum.

Obr. 41 Prechod z podlahy na steny

Priečne vedené pruhy by z podlahy prechádzali na zvislé bočné steny v podobe farebných pruhov z plexiskla potiahnutého ochrannou farebnou fóliou zodpovedajúcej farbe štvorca z podlahy, ktorý nasleduje. Toto má za následok optické skrátenie chodby. Plexisklo preto, lebo čiastočne môže plniť úlohu výstavného systému. Jednak preto, lebo sa zaň dajú zasúvať výkresy detí (inšpirované reštauračnými menu, kedy sa pomedzi dva spojené plexisklá zasúva list s ponukou) alebo aj preto, lebo z plexiskla sa dajú vyhotoviť poličky. Poličky by mohli mať tvar šikmej rovinatej plochy pripevnenej o stenu (kvôli nedostatku priechodného priestoru) alebo aj ohnutím by mohli vznikať písmená. Dvere v DD sú totiž označované číslami, a tento spôsob značenia je neosobný v danom prostredí, takže do písmen ohýbané poličky by tvorili mená detí.

Obr. 42 Príklady použitia políc

Poličky sú vhodné na umiestnenie iPadov. Tieto moderné prístroje s jednoduchým ovládaním by som chcela zaradiť do rámca užívania DD jednak ako súčasť výstavného systému chodby, kde sa na obrazovkách môžu premietiť fotky a obrázky, ale existuje aj

mnoho ďalších dôvodov a skutočností týkajúcich sa týchto zariadení, ktoré majú pozitívny vplyv na osoby s mentálnym postihnutím. V nasledujúcich riadkoch by som chcela toto priblížiť...

8.3.2 Vzdelávanie detí s mentálnymi poruchami a autizmom za pomoci tabletu iPad

Poslanie integrovanej školy je aj využívať štandardizované a neštandardizované pomôcky, a iPad tu bezpochyby možno začleniť.

V dnešnej digitálnej dobe si aj digitálna mládež vyžaduje novú kultúru učenia.

Medzi nové a perspektívne trendy pre vzdelávanie detí s mentálnymi poruchami ale aj za účelom ich komunikácie sa tablet od firmy Apple s názvom iPad radí určite na jednu z predných pozícií.

<http://oz.f84.sk/ipad/>

Tablety sú všeobecne dobrým spôsobom na interakciu človeka, obrazovky a obsahu na nej. Práve iPad dokáže zredukovať symptómy autizmu a to tak, že sa deťom umožní lepšie zmieriť so zmyslovým preťažením. Fakt, že iPad nemá klávesnicu a myš dokazujú, že dieťa sa menej rozptyľuje môže sústrediť svoju pozornosť viac na to, čo sa deje na obrazovke. Veľkou výhodou nie je len jeho jednoduché používanie, ale aj edukačný prínos prostredníctvom najrôznejších aplikácií.

<http://www.applepoint.sk/blog/?p=460>

Tu uvádzam zoznam aplikácií zameraných na edukatívne účely detí s mentálnymi poruchami:

<http://www.oautizme.sk/autizmus-informacne-technologie/autizmus-ipad-aplikacie>

Obr. 43 iPad

Práve pre vyššie uvedené dôvody by som v interiéri DD chcela na chodbe, ktorá vyžaduje zútulnenie a zároveň výstavný systém umiestniť iPady od firmy Apple. Keďže v DD sa nachádzajú dve rodiny, na každom podlaží jedna, každé má jednu chodbu, ktorá vyžaduje úpravy, z chodby vedú 4 dverí na jednej strane do 4 detských izieb, kde sú deti ubytované po dvoch, v rámci výstavného systému by bolo dobré umiestniť na poličkách s menovkami detí tej ktorej izbičky jeden iPad pre dvojicu. Čiže každá chodba by obsahovala 4 kusy tabletu iPad, spolu 8 iPadov pre deti.

A keďže zadávateľ by v budúcnosti chcel projekt aj realizovať, rozhodla som sa svoj návrh posunúť aj do tejto úrovne. Preto som po predstretí môjho zámeru českým predajcom Apple produktov - iWorld v Prahe a iTouch v Zlíne dospela k záveru, že tieto sú ochotné vyjsť v ústrety môjmu projektu a teda prispieť k získaniu iPadov pre deti. K bližšej komunikácii došlo práve so zlínskou pobočkou v OC Zlaté jablko kde som po rozhovore s vedúcim zistila, že už takýmto spôsobom prednedávnom podporili detské domovy s deťmi s mentálnymi poruchami, a to v Opave a v obci Hošťálkova. Poskytnutie iPadov pre deti môže prispieť aj k prieskumu vplyvov na ich mentálne zdravie a teda môže slúžiť ako vhodný podkladový materiál na budúce štúdie a analýzy zaoberajúce sa touto problematikou.

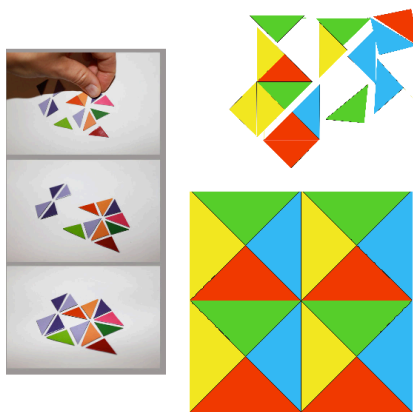
Uvádzam kontaktné informácie pre potencionálnu komunikáciu a spoluprácu ohľadom zaradenia prístrojov do zariadenia. (Ján Kučerík-www.itouch.cz)

8.3.3 Aj obrazy môžu liečiť

Každá fotografia, každá kresba a každá maľba má v sebe čosi nepakovateľné. Na jednej strane dielo nesie informáciu o určitom motíve, na druhej strane z neho sála osobnosť tvorcu.

Preto je namieste vytvoriť v chodbe výstavný systém, kde sa s obmenami budú jednoducho inštalovať práce detí. Za týmto účelom navrhujem na steny miestnosti namontovať plechy z feromagnetického materiálu – železo, kobalt či nikel. Najvhodnejšie je použitie železného plechu, ktorý je ošetrený povrchovým syntetickým polyuretánovým náterom bielej farby. Povrch magnetických tabúl by mohla pokrývať štvorcová sieť 10x10cm. Jej využitie: jednak pri zarovnávaní výkresov na stenách, alebo deti si môžu na tabuľu kresliť, a pri prekresľovaní je najjednoduchšie práve použitie siete, ale aj pri hre

a ukladaní s magnetkami samotnými. Tieto sú v tvare trojuholníkov a v štyroch farebných prevedeniach – červená, žltá, zelená a modrá. Z trojuholníkov si deti môžu ich kombináciou vytvárať rôzne tvary, obrazce či mozaiky priamo na stene a aj takýmto kreatívnym spôsobom si rozvíjať svoje tvorivé schopnosti.

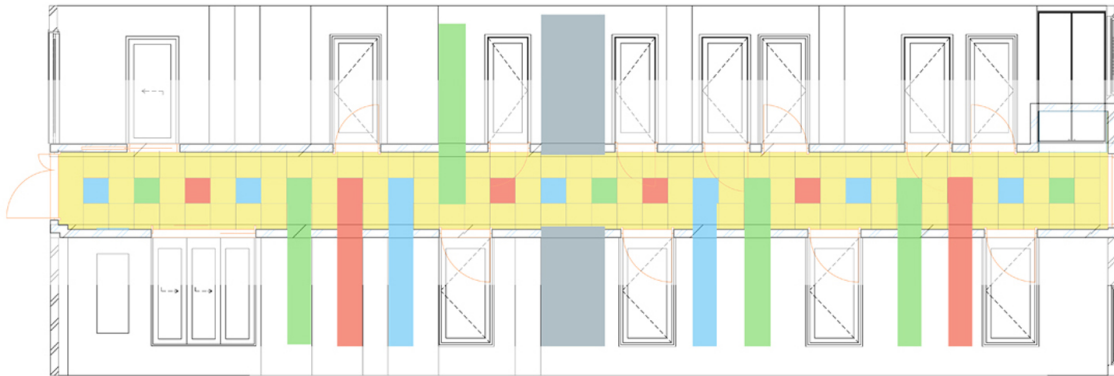
Obr. 44 Farebné magnetky v tvare trojuholníkov

8.3.4 Zrkadlá

Zrkadlám sa odjakživa pripisujú isté magické vlastnosti. Na ochranu pred rušivou energiou sa sa využíva odrážacia vlastnosť zrkadliacich plôch. Ideálne sú vypuklé, čiže navonok zaoblené zrkadlá. Rozptyľujú energiu ša a tým ju robia neškodnou. Zrkadlá opticky zväčšujú priestor. Úzke miestnosti sa dajú pomocou zrkadiel „otvoriť“. Takisto sa môžu energicky naplniť chýbajúce oblasti – je to významné nápravné riešenie v rámci feng šuej. A deti sa rady pozorujú v zrkadle. Preto sú v centre chodby umiestnené dva oproti sebe stojace mierne vypuklé zrkadlá. Tvoria oblasť – „kráľovstvo krivých zrkadiel“ – kde dve oproti sebe stojace zrkadlá pri pozorovaní odrazu vytvárajú nekonečný priestor, a mierna vypuklosť odraz zdeformuje, čo je vo výsledku pre deti zaujímavé.

Uvádzam varianty na zhotovenie zrkadliacich plôch :

1. Klasické zrkadlá
2. Lacnejšia varianta použitia pozinkovaného plechu, na ktorom je nalepená zrkadlová fólia
3. Pochrómovaný plech (vysoká cena nevýhodou, ale zato najkvalitnejší a zdravotne nezávadný)

Obr. 45 Rozmiestnenie zrkadiel

Obr. 46 Pohľady do zrkadla, nekonečný pohľad

8.3.5 Dúhové kryštály vnášajú radosť do príbytku

Pri dopade na sklenený hranol sa svetlo rozloží do farieb spectra dúhy. Svojím tvarom harmonicky rozdeľujú vznikajúce svetelné body po celej miestnosti, čím zvyšujú energiu priestoru a vytvárajú veľmi jemné, radostné vlnenie. Dúhové kryštály sa vynikajúco hodia na brzdenie a harmonizáciu negatívnej energie ša v dlhých chodbách a pri prievane medzi dverami a oknom. Preto navrhujem tento princíp farebných kryštálov aplikovať do priestorov chodby a to tak, že na horný okraj okenného rámu sa silónom zavesia CD-čka. Tieto sú zlepené dva tak, že tvoria jeden obojstranne dúhový, farebný, svetlo odrážajúci objekt a „roztancujú“ energiu v miestnosti.

Obr. 47 Rastliny v chodbe

Rastliny sú živé bytosti. (zistilo sa, že dokonca majú istú formu vedomia). Rastliny sú zdroje čchi. Zvyšujú ju v rámci bytu aj na okolitom pozemku. Rastliny vnášajú do domu život. Vo vnútorných priestoroch môžu rastliny aktivovať neživé kúty a harmonizovať ostré rohy. Na daný priestor s nedostatkovým osvetlením sú vhodné rastliny nenáročné na svetlo a starostlivosť – sukulenty najrôznejších druhov. Dnes sú moderné rozličné odrody tučnolistov (*Crassula*), tieto sa v malých úzkych črepníkoch môžu zavesiť na steny či umiestniť na okenný parapet. Po spodnom okraji na stenách chodby by mohol byť nainštalovaný montážny plastový panel, na ktorý sa dajú zavesiť háčiky s poličkami a sukulentmi. Tento závesný systém sa používa napríklad v garážových systémoch.

8.3.6 Farby a ich pôsobenie

Farby majú nepopierateľne veľmi silný účinok. Mnohé moderné formy terapie využívajú farby na vyrovnanie určitého deficitu. Farby majú špeciálne liečivé účinky na telo i dušu. Feng šuej vyberá farby podľa ich priradenia k jednotlivým živlom, čiže prvkom s cieľom dať miestnosti patričnú vibráciu. V každej miestnosti majú byť zastúpené rôzne prvky a farby. Okrem toho má každý človek svoju obľúbenú farbu. Pridať štipku farebných tónov iných prvkov, čiže uplatniť celé spectrum znamená, že čchi prúdi od jedného prvku k druhému a vztvára kompletný tvorivý cyklus. Farby majú špeciálnu symboliku. Vnímanie farieb je vo všeobecnosti individuálne.

Červená je farba prinášajúca ozdravenie

Biela je farbou čistoty

Žltá, farba slnka, predstavuje dlhú životnosť

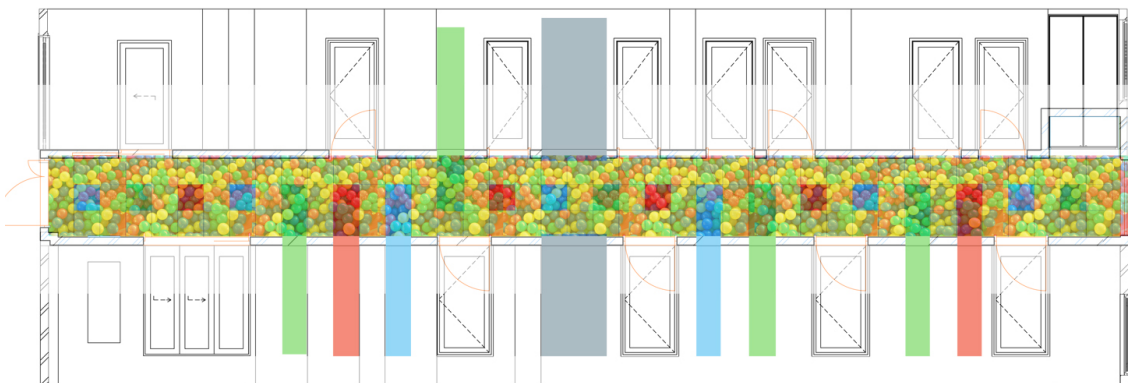
Zelená je farba jari, symbolizuje rast, sviežosť a pokojamilovnosť

Modrá má spomaľujúce účinky, spomaľuje náš pulz a podporuje naše duševné výkony.

Podnet od zadávateľa zmeniť strop bol výzvou. Požadované motívy bubliniek a balónov som vymenila za loptičky. Loptičky guľčkového bazéna. Loptičky, ktoré sa taktiež vyrábajú v štyroch farebných prevedeniach – modrá, žltá, zelená a červená, takže perfektne zapadajú do môjho farebného konceptu chodby. Nasledoval krok, ako tieto aplikovať na stenu stropu. Prvotný nápad použiť fóliu potlačenú štruktúrou farebných guľčiek nespĺňal očakávania, hoci v dnešnej dobe dá sa už vyhotoviť skoro dokonalá tlač pripomínajúca 3D. Predsa len to nebolo „to pravé“. A ani čchi by sa po rovnom povrchu nerozprestierala „tancujúcim“ pohybom do priliehajúcich miestností. Preto som hľadala spôsob, ako reálne farebné guľčky dostať na strop. Tu je napríklad zdroj inšpirácie, síce použitý v exteriéri, ale o to zaujímavejší:

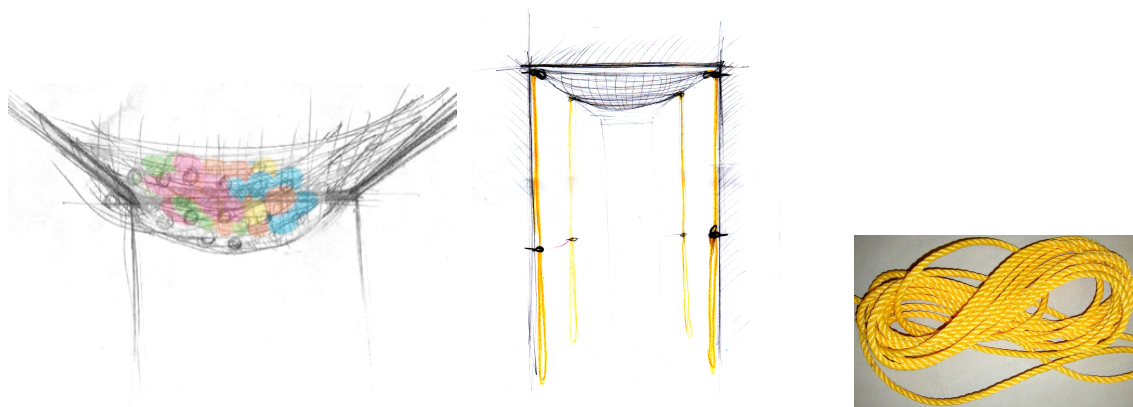
Obr. 48 Víťazný projekt na výstavbu inštalácie v PSI -2010 (SO-IL)

Obr. 49 Fólia s potlačou na strope

V chodbe boli umiestnené na určitých miestach siete, vaky, sieťové vankúše, ktoré sa dajú naplniť farebnými guľčkami, a následne pomocou polypropylénového žltého lana a karabín na ňom uchytených vyťahovať hore/dole podľa potreby. Guľčky môžu príležitostne naplňať relaxačný bazén. Lano je potreba dole prychitiť o stenu, aby neprekážalo priechodiacim. Na tento účel môže poslúžiť suchý zips ukotvený o stenu.

Siete vytvoria zaujímavý kontrast medzi pevnou pravidelnou mriežkou a dynamickou štruktúrou prevísajúcej siete plnej farebných loptičiek.

Obr. 50 Sieťové uchytenie „vankúšov“ s guľčkami na strop pomocou PP lana

ZÁVER

Život je nevyspytateľný. Nikdy s istotou nevieme, čo nám v budúcnosti prinesie. Mentálne postihnutie je vážny problém týkajúci sa zdravia a psychiky jedinca. Koľkokrát sa kedykoľvek môžeme s týmto dostať do konfrontácie, či už sa nás dotýka priamo, či nepriamo. Preto je dôležité brať ohľad na ľudí s mentálnym znevýhodnením a rešpektovať ich, vychádzať im čo najviac v ústrety a napomáhať im pri sebazačleňovaní sa do spoločnosti.

Skúmanie osobností ľudí s mentálnymi poruchami, najmä u detí, ich spôsob života a zmýšľania, ako aj prežívania voľného času, výchovných a edukatívnych metód napomáhajúcich pri integrácii týchto jedincov do spoločnosti, ma viedlo k bližšej analýze a pochopeniu problematiky týkajúcej sa detí žijúcich v domove na Lazoch.

Snažila som sa so zreteľom na všetky aspekty problematiky vytvoriť pre ne čo najpríjemnejšie, najideálnejšie, inšpirujúce, hravé prostredie vhodné pre ich ďalší pozitívny vývoj, prostredie motivujúce deti k sebaobhajovaniu, ktoré rozvíja ich osobnosť v oblastiach komunikácie, vzťahov, sebavedomia, samostatnosti, záujmu o spoločenské dianie.

Hlavným princípom pri návrhu regenerácie lokality bolo maximálne využitie prírodných podmienok a súčasného stavu objektu. Cieľom je využiť „spiaci“ priestor svahovitého terénu a zlepšenie podmienok pre rekreačné a voľnočasové využitie v celom objekte.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATURY

- [1] NĚMEC, Jiří. *S hrou na cestě za tvořivostí: poznámky k rozvoji tvořivosti žáků*. Brno: Paido, 2004, 135 s. ISBN 80-731-5014-X
- [2] SENEŠIOVÁ, Günther Sator. [Z nemeckého orig. prel. Klára. *Feng Šuej, harmónia života a bývania čínske umenie zdravého bývania, projektovanie a zariad'ovanie obytných priestorov, test: Aký bohatý je váš byt na energiu?, rychla náprava rušivých momentov: poznámky k rozvoji tvořivosti žáků*. Bratislava: Ikar, 1998, 135 s. ISBN 80-711-8594-9.
- [3] ČERNÁ, Marie. *Česká psychopedie: speciální pedagogika osob s mentálním postižením*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2008, 222 s. ISBN 978-802-4615-653.
- [4] NEWMAN, Sarah. *Hry a činnosti pro vývoj dítěte s postižením: rozvoj kognitivních, pohybových, smyslových, emočních a sociálních dovedností*. Vyd. 1. Překlad Dagmar Brejlová. Praha: Portál, 2004, 167 s. ISBN 80-717-8872-4.
- [5] MOHOLY-NAGY, László. *Od materiálu k architektuře: rozvoj kognitivních, pohybových, smyslových, emočních a sociálních dovedností*. Vyd. 1. Překlad Anita Pelánová. Praha: Triáda, 2002, 261 s. Delfín (Triáda). ISBN 80-861-3829-1.
- [6] MICHEL, Lou. *Light: the shape of space: designing with space and light*. Vyd. 1. Překlad Anita Pelánová. New York, NY [u.a.]: Wiley, 1996, 261 s. Delfín (Triáda). ISBN 04-712-8618-4.
- [7] MORAN, Nick. *Světelný design pro divadlo, koncerty, výstavy a živé akce: designing with space and light*. Vyd. 1. Překlad Anita Pelánová. Praha: Institut umění, Divadelní ústav, 2010, 240 p. Delfín (Triáda). ISBN 978-807-0082-461.
- [8] *Era 21: ekologie, realizace, architektura*. ERA, 2010, 240 p. ISBN 1213-6212.
- [9] *Detail: Review of architecture and construction details*. ISSN 1614-4600.
- [10] *El Croquis: Review of architecture and construction details*. Madrid: El Croquis Editorial, ISSN 0212-5633.
- [11] *Architekt: Nezávislý měsíčník architektů*. Praha: Redakce Architekt. ISSN 0862-7010.
- [12] *H.O.M.i.E: bydlení, architektura, technologie, jízda*. Praha: Redakce Architekt. ISSN 1802-758X.
- [13] DAY, Christopher. *Spirit and place*.
- [14] LAWSOM, Bryan. *How designers think*

[15] dostupné z www:

www.zpmpvsr.sk

[16] dostupné z www:

www.nrozp.sk

[17] dostupné z www :

<http://www.ddskolyzlin.cz>

[18] dostupné z www :

<http://www.magformers.cz/cz/magformers-info-o-stavebnici/>

[19] dostupné z www :

<http://www.4soft.cz/cena-povrchu-smartsoft/>

[20] dostupné z www:

<http://zariadeniedomu.sk/obyvacka/vplyv-farieb-na-naladu.html>

[21] dostupné z www:

<http://lepsiebyvanie.centrum.sk/>

ZOZNAM OBRÁZKOV

<i>Obr. 1 Proces vzniku designu</i>	15
<i>Obr. 2 Malý princ a liška</i>	27
<i>Obr. 3. Magformers - stavebnica</i>	28
<i>Obr. 4 Pakua</i>	30
<i>Obr. 5 poloha a rozloha areálu inštitúcie</i>	33
<i>Obr. 6 Budova Detského domova</i>	33
<i>Obr. 7 analýzy – fotografie - komentáre</i>	36
<i>Obr. 8 Obrázkový rozvrh činností - kalendár</i>	36
<i>Obr. 9 Voliérový chov králikov(1.zľava-ZOO)</i>	38
<i>Obr. 10 Rozdelenie energetických oblastí v pakua</i>	40
<i>Obr. 11 Gabióny v záhrade</i>	42
<i>Obr. 12 Hromadenie a použitie použitých pneumatík</i>	42
<i>Obr. 13 Zvisle zavesené pneumatiky ako kvetináče</i>	43
<i>Obr. 14 Potentilla fruticosa (Klondike-žltá, Red ace-červená, Mandshurica-biela), Spiraea japonica</i>	43
<i>Obr. 15 Deutzia gracilis, Euonymus fortunei (Emerald gaiety, Emerald gold)</i>	43
<i>Obr. 16 Cotoneaster dammeri radicans, Cotoneaster salicifolius parkteppich, Symphoricarpos chenaultii hancock, Hypericum calycinum</i>	43
<i>Obr. 17 Farebné pneumatiky</i>	44
<i>Obr. 18 cadillac – tieto autá už oddávna používali farbené pneumatiky</i>	45
<i>Obr. 19 Použitie pneumatík na sedenie, /1.sprava – design Iva Raisová</i>	45
<i>Obr. 20 Kvetináče, hojdačky, preliezky z pneumatík</i>	45
<i>Obr. 21 Traktorové pneumatiky ako pieskovisko do pyramídy</i>	46
<i>Obr. 22 Preliezačky z pneumatík</i>	46
<i>Obr. 23 Mlatový povrch založený technológiou MSK</i>	47
<i>Obr. 24 Farebná škála vychádzajúca z exteriéru</i>	48
<i>Obr. 25 Priestor osadený pneumatikami pre letné kino</i>	49
<i>Obr. 26 PVC vankúš alebo duša na pohodlnejšie sedenie</i>	50
<i>Obr. 27 SMARTSOFR</i>	50
<i>Obr. 28 Twister - hra</i>	51
<i>Obr. 29 Pohľady na amfiteáter</i>	52
<i>Obr. 30 Amfiteáter s trampolínou</i>	53

<i>Obr. 31</i> , „Bazén“ na uloženie trampolíny	53
<i>Obr. 32</i> Skladacie pódium	54
<i>Obr. 33</i> Návrhy ovocných búdok	55
<i>Obr. 34</i> Kokosové krmítka	55
<i>Obr. 35</i> Hniezdo	56
<i>Obr. 36</i> Umiestnenie chodby	57
<i>Obr. 37</i> Aktuálna mozaika - marmoleum	57
<i>Obr. 38</i> Hľadanie farebnosti	58
<i>Obr. 39</i> Príklad farebného riešenia chodby	59
<i>Obr. 40</i> Skice	59
<i>Obr. 41</i> Prechod z podlahy na steny	60
<i>Obr. 42</i> Príklady použitia políc	60
<i>Obr. 43</i> iPad	61
<i>Obr. 44</i> Farebné magnetky v tvare trojuholníkov	63
<i>Obr. 45</i> Rozmiestnenie zrkadiel	64
<i>Obr. 46</i> Pohľady do zrkadla, nekonečný pohľad	64
<i>Obr. 47</i> Rastliny v chodbe	65
<i>Obr. 48</i> Víťazný projekt na výstavbu inštalácie v PSI -2010 (SO-IL)	66
<i>Obr. 49</i> Fólia s potlačou na strope	66
<i>Obr. 50</i> Sieťové uchytienie „vankúšov“ s guľičkami na strop pomocou PP lana	67

ZOZNAM PRÍLOH

Požiadavky zadávateľa

Projektová dokumentácia – A3 paré

Model

Obrázková rešerš

PRÍLOHA P I: POŽIADAVKY ZADÁVATEĽA

Zadávateľ, teda inštitúcia DD s pomocnou školou uviedol predbežné požiadavky na realizáciu interiéru a exteriéru.

Čo sa týka vonkajšieho priestoru, bolo uvedené nasledovné:

- vytvorenie interaktívneho priestoru pre relaxáciu, komunikáciu, stretávanie sa, prácu v prírode a s prírodou, pohyb, výtvarné a ručné remeselné činnosti mentálne postihnutých detí a mládeže vo veku 8-18 rokov
- záhradná hojdačka
- hojdačky pre jednotlivcov
- priestor pre bicykle
- priestor pre sedenie 10-20 osôb
- záhradný gril
- vonkajšia trampolína
- priestor pre kŕmenie vtákov – krmítka
- priestor pre sušenie plodov
- priestor pre prácu s kvetinami, sadenie, kvetináče v priestore
- zákutie pre relaxáciu, cvičenie – jóga, rozjímanie
- interaktívne hracie prvky, kocky, hlavolamy,...
- tabuľe pre maľovanie detí, zavesenie prác
- priestor pre pripojenie magnetofónu, rádia
- úložný priestor pre uloženie sezónnych hračiek, pomôcok
- zatrávnenie okolitého priestoru, osádzanie zeleňou, prípadne vytvorenie priestoru pre drobnú výsadbu kvetín, či pestovanie rastlín

Vzhľadom na interiér boli uvedené nasledujúce požiadavky:

- farebnosť
- prípadné motívy stien alebo aj stropu – balóny, bubliny, mraky, motýle, vesmír...
- prípadné motívy neutrálne, aby sa dali doplniť nejakým závesným, lepiacim systémom, na ktorý by sa priebežne dali umiestňovať s obmenami výtvarné výrobky detí
- použitie rôznych nalepovacích fólií
- obrazová galléria na chodbách
- zmena stropov

